

Cronica Timpului

Motto:
„Societatea e mișcare,
statul e stabilitate!”

Mihai Eminescu
1850-1889

Publicație de cultură, atitudine
și performanță

UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI DIN ROMÂNIA

Director general DORU DINU GLĂVAN

Redactor-șef RODICA SUBȚIRELU

PORTILE DELTEI

TEODORA MARIN

» pag.12-13

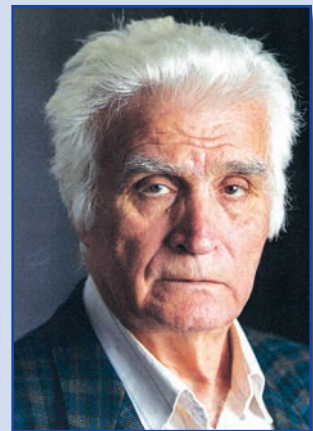
Părintele „aducător de bucurie”,
Emilian Prodan
„Dumnezeu împlinește dorințele noastre,
doar atunci când sunt spuse cu mare credință
și suntem pregătiți să le primim.”
» pag.4

» pag.6
ROSEMARIE HAINES
**Topos, Logos,
Ethos și
brand de țară**

» pag.16
TITUS VÎJEU
**Logica
strigoniană**
Mihail Șurubaru
ARCANELE STRIGONIEI

» pag.8-9
**Depărtarea
și timpul -
un alt
roman
istoric și
reflexiv al
lui Mihail
Diaconescu
care trece
fruntariile**
IOAN N. ROȘCA

» pag.10,11,15,20
Prof. pictor
**Cojocaru
Vergil-COVER**,
membru
al Uniunii
Artiștilor
Plastici din
România,
secția pictură,
prezintă
artiști plastici:
• Alexandrina Dinu
• Roland Opreș
• Aurelia Lia Sturzoiu
• Cecilia Găinaru
• Cristiana Marinescu
• Marius Valentin Moșuțan

SERIAL
Partea a II-a„100 de tipuri
din România”...
în Arhivele de la Viena

(urmare din numărul trecut)

Însuși primul ministru Ion C. Brătianu este prezent în notele trimise de F. Lachmann superiorilor săi, la 15 și 23 august 1882. Nu putem să tragem de aici concluzia că șeful guvernului de la București era urmărit de F. Lachmann, deoarece poziția liderului liberal deranja interesele Imperiului Austro-Ungar.

Este de remarcat faptul că rapoartele informative transmise Vienei de F. Lachmann, toate în limba germană, sunt păstrate împreună cu rapoartele diplomatice ale lui L. von Hoyos-Sprinzenstein, trimis extraordinar și ministrul plenipotențiar al Austro-Ungariei la București (*außerordentlicher Gesandte und bevollmächtigter Minister*), putând fi studiate în secțiunea „Informationsbureau” (serviciul de informații de pe lângă MAE Austro-Ungar). Conform regulamentelor atunci în vigoare, toate rapoartele erau adresate Baronului Heinrich Karl von Haymerle (7 dec. 1828 – 10 oct. 1881), ministrul de externe¹, precum și miniștrilor de externe ce l-au urmat.

În majoritatea studiilor recente, dedicate perioadei în care Eminescu scria la „Timpul”, „confidentul” F. Lachmann este „acuzatul de serviciu” al acestor articole, căruia i se reproșează vina de a-l fi „urmărit în mod insistent” pe Eminescu. Se ignoră însă faptul că, în uriașul număr de note informative trimise la Viena (mii de pagini), numele poetului apare într-un singur raport al acestuia, în mod întâmplător. Explicația acestei situații constă în aceea că sarcinile operative ale lui F. Lachmann au fost direcționate prioritar spre culegerea de informații din domeniul militar.

În acest sens, prezentăm un rezumat al conținutului notelor semnate de F. Lachmann, începând cu anul 1880², precum și instrucțiunile

transmise acestuia, având obligația de a comunica Biroului de Informații al Ministerului de Externe rapoarte cu privire la organizarea armatei române, fiind știut că „are legături în cele mai bune cercuri sociale și militare” (18 ian.1880).

Așadar, există dovada faptului că Lachmann primise un ordin de misiune clar, direcționând activitatea sa spre un alt domeniu de interes pentru „Informationsbureau”³, decât presa de la București.

De asemenea, semnalăm un document, datat 3 martie 1880, din care rezultă obligația lui F. Lachmann de a evita să viziteze sediul legației, urmând a ține legătura printr-o a treia persoană⁴.

Totuși, în mod sporadic, în perioada 1881-1882 „informatorul” Lachmann transmite informații din alte domenii, interferând astfel cu activitatea plenipotențiarului L. von Hoyos, stărnind chiar invidia acestuia și trimiterea la Viena a unor rapoarte nu tocmai laudative despre „confidentul” Lachmann.

Dintre informațiile „diverse”, aflate în atenția „confidentului” Lachmann, am selectat câteva mai relevante: comentarii privind urmările atentatului nereușit asupra lui Brătianu, nemulțumirile comunității musulmane din Tulcea, amintind despre intenția guvernului de la București de a coloniza în țară o enclavă romanică, formată din imigranți provenind din cantonul Tessin (Elveția) ș.a.

La cea de a doua întrebare, documentele de arhivă au devoalat identitatea unora dintre sursele informațiilor lui Lachmann. Conform confidențelor făcute superiorilor săi, rezultă că informațiile erau procurate de Generalul dr. Davila, („dorește să se retragă din viața publică, fiind ofensat de Brătianu”), precum și de sculptorul și arhitectul german Martin Stöhr !

Cel din urmă era prietenul și confidentul Regelui Carol I, lucrând anterior la Castelul Casei de Hohenzollern din Sigmaringen, apoi fiind numit șeful de șantier al Castelului Peleş. Martin Stöhr a venit în România în anul 1866, ca însoțitor al Prințului Carol de Hohenzollern, obținând după doi ani titlul de „sculptor al Casei Princiare”.

Martin Stöhr a lucrat în slujba regelui Carol I timp de 30 de ani, fiind unul dintre cei care au imprimat un stil inconfundabil Palatului Regal din București și reședinței de vară de la Peleş.

A fost nu doar prietenul Regelui Carol I ci și confidentul acestuia, care i-a acordat Ordinul Steaua României în grad de cavaler, Ordinul Coroanei în grad de ofițer, fiind recompensat de alte case regale cu ordine și medalii, inclusiv a fost recompensat de împăratul Austro-Ungariei Franz Josef, care i-a înmănat Crucea de cavaler al Ordinului Franz Josef. A decedat în 1896, fiind înmormântat în Cimitirul evanghelic luteran din București.

La baza monumentului a fost postată următoarea inscripție, în limba germană, semnată de Regina Carmen Sylva: „DEM MÜDEN KÖNIG CARL/IM WELTGEBRAUSE/BILDHAUER UND ARCHITECT/FREUND UND SCHREINER”⁵.

„La Gazette de Roumanie”, martie 1882
În Arhivele vieneze sunt păstrate numeroase numere din acest ziar.

Si tu... „Vent”?

DAN TOMA DULCIU

Cu toate acestea, L. Hoyos nu pare a fi impresionat, comunicând, la data de 7 aprilie 1880, un raport cu observații în legătură cu activitatea informativă a lui Lachmann⁶, urmat de un altul, de bilanț, datat 8 decembrie 1880, în care afirmă următoarele cu privire la activitatea acestuia: „nu trebuie pus prea mult preț pe rapoartele lui politice, însă în chestiuni militare el este în stare să aducă și a adus de fapt servicii, datorită relațiilor lui cu ofițerii români”.

Plenipotențiarul L. Hoyos propune Ministerului de Externe de la Viena să îi mărească retribuirea trimestrială lui F. Lachmann de la 800 franci la 1200 fr. sau măcar la 1000 fr.⁷

La 20 martie 1881, F. Lachmann reproduce textul unui articol publicat în ziarul „Timpul”, intitulat „Austro-Ungaria pe Dunăre”, articol care nu aparține însă lui Eminescu. Cum se susține atunci faptul că ziaristul de la „Timpul” era un gazetar periculos, aflat în atenția permanentă a urmăritorilor săi?

(continuare în numărul viitor)

1 Arhivele Naționale ale Austriei, Haus Hof und Staatsarchiv, Informationsbureau, Informationsbureau, Pachetul CCXX, Karton 147, 26 ianuarie 1881 – 23 septembrie 1881 p. 228-288

2 Idem, Pachetul XLI, p.345 - 542

3 Idem, 14 febr. 1880, p. 548-550

4 Idem, p. 551-553

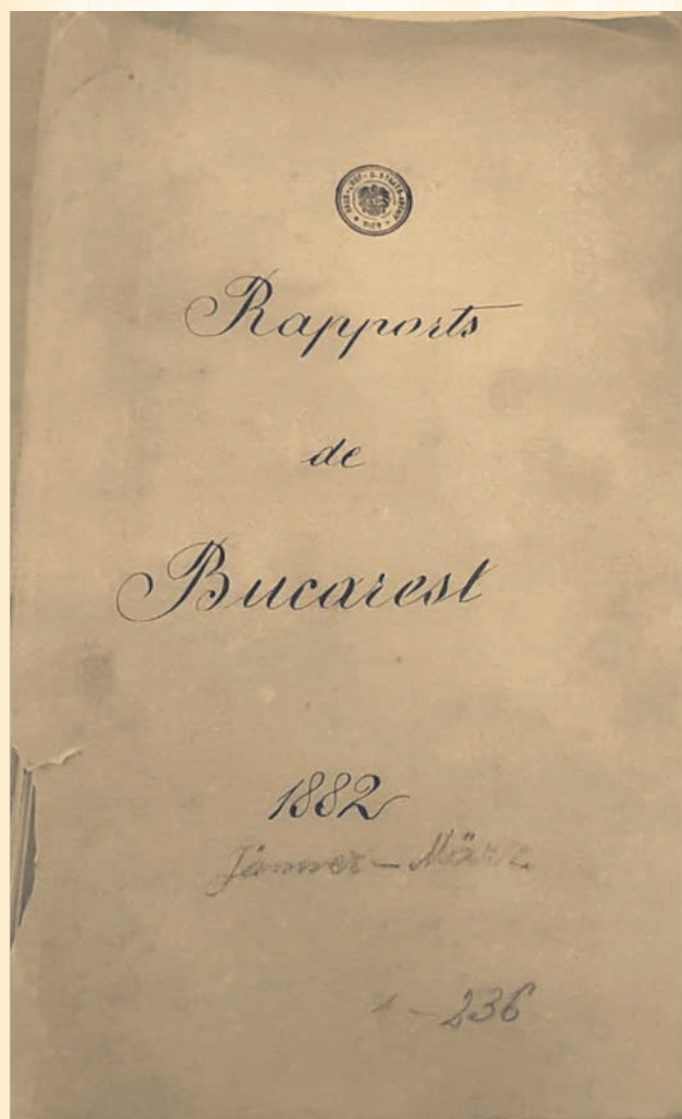
5 „Ostenitului rege Carol/în tumultul acestei lumi/(i-a fost) sculptor și arhitect/prieten și tâmplar.”

6 Idem, p. 586-592

7 Idem, p. 684-687

„L'Indépendance Roumaine” (după cum se observă, interesează articolul „Questions du Jour”)

În acest Dosar sunt păstrate rapoarte de presă, inclusiv numere de ziare românești. Aici nu figurează nici un exemplar din publicația „Timpul”

Seratele „Eminescu, jurnalistul”

10 februarie 2020

Ca de obicei, în a doua zi de luni din lună, ajunsă la ICR, am observat cum se descărcau „Certitudinile”, adică topurile din cel mai recent număr al publicației, coordonată de fondatorul său, jurnalistul Miron Manega, ajutat fiind și de alți jurnaliști...

O nouă ediție cu un program bogat constând din convorbiri jurnalistice, comemorări, întâlniri de suflet și momente artistice pe aceleași vibrații emoționale.

Și de această dată, i s-a dat cuvântul jurnalistului *Miron Manega*, să ne prezinte selecția domniei sale „De la Eminescu cetire...”, alegerea fiind un fragment din „Situția asupra culturii”, din „Timpul”, febr. 1885, cele citite subliniind indignarea și disperarea oamenilor de rând la varii situații menționate, autorul acuzând calitatea conducătorilor din acea perioadă. În anunțarea „Convorbirilor jurnalistice” din această serată, președintele Doru Dinu Glăvan și-a amintit, cu regret, că la 15 ianuarie, de Ziua Națională a Culturii, niciunul dintre cei doi vicepreședinți ai Academiei Române (Acad. Eugen Simion și Răzvan Theodorescu) nu a menționat că Mihai Eminescu, prin contribuția sa de creație jurnalistică, a depășit creația literară. Aceasta este în fapt misiunea Seratelor „Eminescu, jurnalistul”, de a aduce în fața românilor și acest aspect.

Moderatorul seratei, Doru Dinu Glăvan, l-a invitat la microfon pe scriitorul și jurnalistul *Firiță Carp*, care a scris (așa cum ne-a obișnuit, de atâtea ori, în drumurile sale la diversele evenimente culturale) un eseu, glosând pe tema valorilor profesionale, morale, evident referindu-se la invitatul serii, jurnalistul *Dan Constantin*. A conceput eseu, venind dintr-o misiune jurnalistică în țara vecină și prietenă Serbia.

Domnul *Dan Constantin* și-a început prezentarea activității menționând că cele cetite de Miron Manega ar

o școală pentru viitorii redactori, apoi schimbul de experiență cu alți jurnaliști și creatori de la alte publicații, printre care și Ana Blandiana de la „Amfiteatru”.

Dan Constantin a fost editor la cel mai mediatizat „Ziarul de mâine”, și și-a asumat misiunea abordării unui nou jurnalism într-o societate liberă, a avut și misiunea de a forma generația de jurnaliști tineri. Experiența jurnalistică i-a îngăduit să cunoască și alte aspecte profesionale. I-a cunoscut, prin reportajele realizate, pe toți viitorii președinți ai României, aleși după 1990: Ion Iliescu, Emil Constantinescu, Traian Băsescu, căpitan de vas, Iohannis, profesor de fizică. Regretă că a fost distrus sistemul de distribuție a presei, care funcționa în termeni extrem de riguroși în presa de dinainte de revoluție, lucru care nu a mai fost redresat, din nefericire.

A completat profilul jurnalistului senior Dan Constantin, jurnalista *Irinel Antoniu* de la Kanal D, care a mărturisit cum și-a început cariera, inițiindu-se în toate etapele ce conduc realizarea unui jurnal, de la concepere la vânzare, spunând că atracția pentru mirosul cernelii de tipar este încă nostalgică. Acum lucrează într-un trust de presă on-line amintindu-și cu plăcere chiar și neajunsurile.

Nichituș Roncea a realizat 100 de portrete ale lui Iustin Pârnu, pe care le-a adunat într-un emoționant album realizat cu ajutorul patriarhiei.

Editorul albumului doamna *Elena Moisea* a vorbit cu multă însuflețire despre această realizare și istoria ei, despre creștinarea românilor de jos în sus, prin misiunea evanghelistului Andrei și nu de sus în jos ca în cazul altor popoare. A vorbit, de asemenea, despre caracterul întreprinzător al părintelui, despre puterea exemplului personal al generozității sale de a ajuta, al corectitudinii și măsurii. Părintele Stăniloae era o structură meditativă, un om al cărții și luminii interioare, Iustin Pârnu era un om al faptelor. Dumnezeu să-l odihnească!

Și, ca o tulburătoare încheiere a acestui moment al aducerii aminte a luminoasei figuri a acestui duhovnic al neamului, din spatele sălii, înaintând încet, cu precauție parcă, actrița *Doina Ghițescu* ne-a umplut inimile cu o rugă a Iuliei Hașdeu, închinată fecioarei Maria, rostită cu acea voce cu timbru și dicție inegalabile, cu vibrație caldă, tulburătoare, de neuitat...

Și, în același ton de tainică trăire, Miron Manega îl introduce pe cantautorul *Marcel Boța*, director al Casei de Cultură din Băilești lui Nea Mărin, marele și neuitatul Amza Pelea, care cu cobza sa ne-a încântat cu baladele noastre străvechi.

Parcă pentru a nu se încheia această serată emoționantă și plină de har divin prin prezența unor înalte spirite ce credem că ne păstoresc, poetul, scriitorul și jurnalistul Miron Manega ne mai tâlcuiește istoria acestui instrument care este *lira tracică*, făcând o incursiune în istoria și devenirea acestor instrumente cu coarde; *cobza* ca și *lira tracică* e instrument ciupit, în timp ce *lira grecească* e melodică. Orfeu care era trac avea, așadar, o liră tracică. Și cu alte explicații și comparații ale unor instrumente similare, aduse nouă la cunoștință, prelungind serata în acordurile doinelor lui Marcel Boța și ale cântecelor de vitejie, de dor, de jale ale acestui neam străvechi, ce nu și-a părăsit țărâna din care se trage și și-a apărât-o mereu cu prețul vieții și al nepieirii.

 CLEMENTINA TIMUȘ

putea foarte bine constitui un editorial pentru orice jurnal din zilele noastre, comentând că lucrurile nu s-au schimbat prea mult din timpul lui Eminescu, politicienii fiind mereu aceiași, nereprezentând interesele neamului, ci grija pentru propriile lor interese.

Invitatul, un jurnalist cu o activitate de peste 50 de ani, a mărturisit că își amintește mirosul cernelii de ziar tipărit de la tatăl său, că a fost coordonator de jurnal, dar și coleg cu tineri în formare, a început cu colaborarea la Revista „Politehnica”,

Iată, seratele „Eminescu, jurnalistul” continuă și mulțumită participării celor care respectă memoria și opera genialului Mihai Eminescu.

Ca de fiecare dată, Centrul Cultural „Mihai Eminescu” a fost pentru noi o gazdă minunată. Programul seratei a debutat cu evocarea eminesciană „De la Eminescu cetire...” Poeta *Rodica Subțirelu*, moderatoarea seratei, a citit un fragment dintr-un articol apărut în 17 februarie 1882, în ziarul *Timpul*. Fragmentul a evocat, încă o dată, cât de actuală este gândirea, scrierea eminesciană.

Doamna *Clementina Timuș* a prezentat un inedit expozeu despre *Biblioteca Franceză „Omnia” din Craiova*. Acest edificiu este un monument de arhitectură cunoscut sub numele de „Casa Pleșia”, înscris în Lista monumentelor istorice, fiind una dintre construcțiile impozante ale Craiovei, construită în 1890, după proiectul arhitectului francez Albert Galleron.

Primăvara vine grăbită, florile au început să apară, soa-

24 februarie 2020

rele să strălucească mai tare și, parcă, toată natura cântă o muzică a reînvierii, iar talentata doamnă *Corina Vlad Diaconescu*, însoțită de prietenul domniei sale, pianul, ne-a încântat, sensibilizându-ne sufletul cu o serie de melodii cunoscute. De asemenea, a prezentat, în premieră, o compoziție proprie, ca dar de mărtisor, bucurându-se de o călduroasă primire din partea auditoriului.

India. Această țară cu o bogată și interesantă tradiție, cu o istorie și o cultură diversă a devenit una dintre cele mai interesante țări din lume, stârnind interesul cunoașterii pentru oamenii de cultură de pretutindeni. Cunoscutul și apreciatul pictor *Eliaș Băcilă* a încercat să ne prezinte India prin viziunea sa artistică, „*Pictorul de negru traversând India*” - un moment foarte reușit ca prezentare și imagine.

Și pentru că 24 februarie este o mare sărbătoare la români, Dragobetele - sărbătoarea iubirii, invitatul nostru,

 MIHAELA RUSU

Părintele „aducător de bucurie”, Emilian Prodan

„Iubirea este acea puternică energie care poate transforma un om și-l poate ridica atunci când este doborât de suferință”

Mihaela Rusu: Părinte profesor, bună ziua! V-am descoperit prin canalele media și modul în care abordați subiectele cu privire la nevoile oamenilor a stărnit interesul nostru de a vă găsi și de a vă pune câteva întrebări. Am observat din audițiile găsite pe YouTube că abordările dumneavoastră sunt foarte triste. Ne puteți răspunde de ce?

Părintele profesor Emilian Prodan: Bună ziua! Mulțumesc, că îmi acordați onoarea de a vă putea răspunde întrebărilor dumneavoastră, mai ales că ați atins un subiect extrem de important și de actual, pe care omul îl parcurge și acesta se numește SUFERINȚĂ.

Abordat fiind zilnic de foarte mulți oameni, constat că tristețea și suferința au devenit o obișnuință pentru multe suflete, încât fericirea pe care ar trebui să o trăiască oamenii zilnic și mulțumirea că se pot trezi și că pot vedea lumina soarelui, aproape că este privită ca un miracol. Dumnezeu ne-a creat să fim fericiți doar că, unii dintre noi confundă fericirea materială cu cea spirituală, încât oamenii care cred în materie au ajuns să aibă de toate și cu toate acestea să le lipsească bucuria sufletului. Și atunci, constatăm cât de reale sunt acele cuvinte care spun că nici fericirea, nici iubirea nu pot fi cumpărate cu bani. Tocmai de aceea prin emisiunile, predicile și cărțile mele vorbesc despre aceste subiecte prin care încerc să îi învăț pe oameni că spiritul e mai puternic decât materia, pentru că acolo unde există fericire în suflet o vom regăsi și în viața de zi cu zi.

Interesant! Cu toate acestea în ultimele emisiuni vorbești de blesteme și farmece și despre oamenii care sunt foarte afectați de acestea. Există blesteme, există farmece și dacă da, acei oameni mai pot avea șansa la fericire?

Da, există, câtă vreme biserica a rânduit slujbe speciale și rugăciuni pentru combaterea lor. Ce este trist, este că blestemele și farmecele își fac efectul asupra oamenilor mai puțin credincioși sau care nu au practică religioasă. Acei oameni, dacă nu fac nimic, ajung să se îmbolnăvească subit, își pierd stima de sine, își pierd

banii, energia și, uneori, chiar viața. Blestemele nedezlegate și, de asemenea, vrăjile sunt ca o boală lungă și cu efect devastator. Le recomand celor care se regăsesc în mesajul acesta să-și caute duhovnicul, să se dezlege de acestea și să înceapă o nouă viață prin Hristos. Așa vor putea ajunge să reîntâlnească fericirea.

Ceea ce m-a surprins a fost faptul că ați scos primul manual de Sacroterapie - medicina sufletului, pe care l-ați definit ca fiind un nou concept de viață ce poate rezolva problemele zilnice. Ce ați vrut să spuneți?

Sacroterapia este medicina sufletului. De fapt, această știință vine să confirme lupta dintre rațiune și spirit, frământările zilnice ale oamenilor, problemele lor care, de multe ori, îi îmbolnăvesc, ura care îi dezbină și răutatea care îi termină. Toate acestea lasă răni adânci sufletului, răni care nu se pot cicatriza decât prin Iertare sau Iubire. Prin această carte le-am explicat credincioșilor modul în care își pot redobândi echilibrul prin rugăciune, amintindu-le că fiecare problemă are rugăciunea ei, așa cum fiecare boală are tratamentul ei. Dacă oamenii ar învăța să renunțe la orgolii, să ierte și să nu țină minte răul, azi nu ar mai fi atâtea nefericiri, nemulțumiri și tristețe. Dar pentru mulți este greu să accepte acest lucru și atunci, în schimbul acestui refuz, mențin suferința în viața lor.

Ați mai scris și alte cărți! Una pe care ați promovat-o și la posturile publice se numește „Te iubesc”, cuvintele care au puterea de a-ți schimba soarta și prin tine, lumea. De ce acest titlu? Și ce ați vrut să spuneți prin el?

Cartea aceasta a schimbat mentalitatea câtorva zeci de oameni care, citind-o, au înțeles că atunci când iubești nu poți să faci rău și nici să aduci suferință. Întâlnim, frecvent, oameni dărâmați sufletește din cauza iubirii. E bine să știe, cei care citesc, că iubirea este acea puternică energie care poate transforma un om și-l

poate ridica atunci când este doborât de suferință. Prin Iubire poți să te înalți sau să te dobori. Este energia care hrănește sufletul, aduce curaj minții și putere voinței. De aceea Mântuitorul Hristos când vorbea despre iubire, le amintea celor care îl ascultau că iubirea este un dar și o virtute pe care nu le pot păstra și nu le pot avea decât oamenii buni, oamenii cei iubitori și lipsiți de viclenie. Iubirea ridică, iubirea iartă, iubirea înalță, dar poate deveni periculoasă pentru unii care nu o înțeleg și confundă acest nobil sentiment cu aroganța. Celelalte cărți, „Tu mă iubești” și „135 de cuvinte” continuă mesajul cărții „Te iubesc” și aduc multe lămuriri pentru cei ce nu știu ce vor, nu știu ce caută și nu știu cine sunt în această viață. Nu este important cine ești, este important ce ești azi, un om trist sau un om vesel, un om sănătos sau unul bolnav. Să nu uitați că sănătatea se alterează atunci când sufletul devine trist.

Ce proiecte de viitor aveți, părinte profesor?

Sunt mai multe. Aș enumera printre ele, editarea unei noi cărți cu titlul „Secretele rațiunii”, organizarea de cursuri și conferințe. Toate acestea fiind regăsite și pe canalul YouTube „Aducător de bucurie”. Această sintagmă fiindu-mi atribuită de oamenii care, prin scrisorile lor de mulțumire, îmi spuneau că le-am adus bucurie în suflet și în casele lor. Vom organiza cursuri de sacroterapie și naturopatie, conferințe atât în țară cât și în străinătate, încercând să aducem oamenilor o rază de lumină și speranță.

Părinte profesor, în speranța unei noi întâlniri cu dumneavoastră, vă mulțumim și vă rugăm transmiteți un mesaj cititorilor noștri.

Ca îndemn, vreau să-i rog pe credincioși să fie milostivi, să postească, fiecare după puterea lui, și să nu uite de ajutorul pe care este bine să-l dea la construcția Catedralei Mânturii Neamului, care este un edificiu simbol al Ortodoxiei Române.

“Dumnezeu împlinește dorințele noastre,
doar atunci când sunt spuse cu mare credință
și suntem pregătiți să le primim.”

Pr. Emilian Prodan

Proiectul SCRIITORI din GENERAȚIA 2000

Recenzie la romanul

Am fost sau nu?

al scriitoarei Gabriela

STANCIU PĂSĂRIN

Editura Fast Editing, București, 2018-2019

Romanul *Am fost sau nu?*, deși reprezintă debutul editorial al autoarei și este apărut recent, 2018, primul volum și 2019, cel de-al doilea, conține două elemente care sugerează durată: suferințele provenite din iubire, de data aceasta varianța feminină, („vai ce tare-mi bate inima, / oare și băieții simt așa”, sunau versurile unui cântec al vremurilor în care se petrece acțiunea cărții) și începutul de clasicizare prin repetiție a prezentării vieții din perioada socialistă, pe care oricât ar critica-o unii, nu o pot uita cei care și-au petrecut atunci anii tinereții.

Personajul principal, Mara, la fel ca și eroina cu același nume din celebrul roman al lui Ioan Slavici, emană tragism rezultat din neatigerea țintelor sistemice ale unui om: *nici iubire, nici carieră, nici posibilitatea de a avea un copil care să compenseze celelalte lipsuri*, spune aceasta într-un moment de răscruce al vieții sale.

Îndrăgostiții nu se întâlnesc, nu se despart, *se știu dintotdeauna și, ca două unde, infinitul îl străbat*. Asta și explică de ce, atunci când întâmplarea îi apropie, temporar, au impresia că se cunosc de când lumea. Din când în când, unul sau altul, întâlnește în cale un obstacol pe care-l depășește cu sacrificii crezând în finalitatea rezonanței care va veni, iubirea fiind rezultatul unei comunicări spirituale supreme a ta cu tine însuși transpus într-o altă persoană, dar cu dorința arzătoare ca celălalt să devină real, viu, să fie nemijlocit și pentru totdeauna alături de tine, neîngrădit de alte obligații anterioare față de altcineva.

În cazul Marei, celălalt este Tudor, un băiat plăcut, plin de talent, dar la care alții mai vedeau și lucruri rele, pe care ea nu le observa, nu le intuia și nu le accepta, în cazul când altcineva i le scoțea în evidență. O vorbă spune că mintea umană funcționează corect de când te naști până te îndrăgostești prima dată! Așa o fi?

Una dintre laturile negative ale acestuia era lipsa de fermitate în stabilirea unei conduite în a rămâne alături de femeia pe care i-au ales-o părinții „până la adânci bătrâneți”, cum spune popa în slujba de căsătorie, sau să își urmeze instinctul, iubirea, reală, împărtășită și acceptată, față de Mara.

Căsătoria este altceva!... Nu este o rezonanță, precum iubirea, care presupune o multitudine de condiții de simultaneitate, ce se îndeplinesc foarte rar, ci o medie. Prin mediere, totdeauna, cineva

câștigă și cineva pierde. Astfel, în orice familie, unul dintre parteneri trage mai mult decât celălalt. Majoritatea dintre noi trăiește ori cu cineva care nu merită, ori cu cineva pe care nu-l merită, dar nicio dată cel care aparent pierde nu uită și nu iartă.

În astfel de familii, constituite prin compromisul sorții, au intrat, mai întâi, Tudor, cu Vera, o fată fără calități feminine deosebite, dar cu o situație materială bună, asigurată de familie, sugerându-i o stabilitate și comoditate, pe care el a ales-

demonstra încă odată, că epoca lui Caragiale nu a apus și că totdeauna un Dan-danache este și astăzi actual în ipostaze tot mai diferite.

Jocul personajelor se suprapune unor lumi sociale diferite a căror prezentare este bine făcută. *Lumea studențească* din socialism, văzută din interior, nu era chiar rea, deși abuzurile autorităților erau la tot pasul: schimbări de reguli în timpul studiilor, lipsuri materiale etc., se suprapuneau unei vieți pline de farmec, unde cluburile, discotecile erau frecventate de niște tineri mult mai bine aleși decât în zilele noastre, nivelul intelectual al acestora era superior studențimii actuale, care nu prea mai trece prin anumite faze de selecție, determinantă fiind susținerea economică.

Lumea întreprinderilor, unde între parantezele reprezentate de un director general educat, dar mojiș și șoferul acestuia needucat, dar tot mojiș, nu este loc decât de atmosfera atotcuprinzătoare a mediului politic de partid lipsită de orice omenie care ar presupune altceva decât supunerea oarbă în fața unei mașinării care judecă oamenii. Femeile fără un ajutor vizibil erau considerate drept niște obiecte sexuale. Mecanismul înregimentării politice în partidul unic era similar cu cel de azi la o scară mult mai largă. Șoferul îi spunea Marei „ce bine că ai intrat în

partid la noi”, precum aceeași categorie de personaje spun acum „în UE la noi”.

Trecerea de la entuziasmul studențesc, specific vârstei și nu perioadei, la blazarea din societatea celor maturi este evidentă și bine prinsă în carte.

Până la urmă, în găsirea unei soluții de ieșire din disperarea în care ajunsese Mara: cu studiile trunchiate de o măsură abuzivă din învățământul superior; fără iubire, Tudor dispărând din peisaj cu sînistră lui Vera cu tot; Andrei, Șerban, Costin etc. se dovediseră a fi prieteni de cursă scurtă și cu un Emil tot mai greu de suportat, intervenția divină a fost esențială. Cum?... Prin agravarea situației. Când

ceva merge prost, faza următoare este să meargă și mai prost, declanșând o criză din care apare apoi rezolvarea.

Emil a făcut un oreion târziu cu efect asupra infertilității sale, ceea ce spulbera și ultima speranță a Marei, aceea de a avea un copil. Acesta a fost argumentul hotărâtor care a convins-o să ia o decizie grea, cea de divorț.

Și ca aceleași forțe care ne conduc destinul, din umbră, pe care le simțim, dar pe care rareori ni le explicăm, să ducă construcția până la capăt, Tudor a reapărut în calea ei, cu vestea că Vera, crezând că se răzbună pe el, a început să-l înșele. Acesta a fost începutul care a dus la depărtarea lor.

Abia acum, Mara și Tudor se aflau liberi de orice angajamente ale trecutului, dependente față de alții și, vlaguiți de lecțiile vieții, erau dispuși să o ia de la capăt. Cartea se termină rotund, iubirea învinge, cu oameni învinși, temporar, dar care au toate șansele să devină învingători.

Stilul utilizat de autoare este agreabil, fără false pudori și sfaturi inutile. Poate, în contextul zilelor pe care le trăim, dacă momentele de iubire ar fi fost mai detaliat prezentate, trăirist și nu doar constatat, cartea ar fi avut de câștigat, aceasta și în ideea unui potențial scenariu de film, care ar avea destule șanse de succes.

Gândul care îți rămâne la final este contrar versurilor lui Evtușenko, care dau titlul și motto-ul, nu „*Uitați-mă*”, ci „*Nu mă uitați*”. Este bine ca asemenea întâmplări să rămână și pentru generațiile care nu vor crede că așa ceva a putut să fie adevărat, și nu ca excepție, ci ca regulă.

Cele două volume ale Gabrielei Stanciu Păsărin sunt ușor și plăcut de citit, deși împreună reprezintă un număr destul de mare de pagini. Editarea ajută, parcă în sprijinul cititorilor majoritari de azi, cei mai în vârstă, este scrisă cu litere suficiente de mari ca să fie vizibile.

Personal, citind romanul, am avut unele momente de satisfacție și prin regăsirea unor locuri cunoscute, unde mi-am petrecut o bună parte din copilărie și adolescență. Hotelul balnear Mangalia, fostul Siemens, s-a construit când eram eu acolo, iar lângă Golful Francezilor, la Costinești, am avut, mult mai târziu, un început de afacere cu surse solare de energie.

NICOLAE VASILE

o în defavoarea iubirii față de Mara și a nesiguranței vieții. Ulterior, Mara a făcut același gest, alegând răul cel mai mic, pe Emil, care-i oferea doar certitudinea că este și va totdeauna „numai al ei”, constatănd mai târziu că acesta nu era capabil să accepte și să promoveze medierea tipică a unei familii, nereușind să se debaraseze de metehnele burlăciei, cărora le și găsea susținere cu niște argumente intelectuale.

Costin, Alecu, Andrei, Șerban sunt personaje din anturajul Marei, având calități și defecte umane uzuale, dar toți reprezentând variante superioare lui Emil, alesul pentru căsătorie, pentru a

TOPOS, LOGOS, ETHOS ȘI BRAND DE ȚARĂ

Criticul literar George Călinescu își începe esul său intitulat **Specificul național** cu următoarea afirmație: „Cei care știu că francezii sunt raționaliști, germanii idealiști, englezii pragmatici, rușii mistici, orientalii fataliști nu vor să admită că sufletește, deci și culturalicește, trebuie cu necesitate să ne deosebim de alții”.

Iar poetul și filosoful Lucian Blaga merge și mai departe și distinge ca factor marcant al culturii o matrice stilistică, în cazul culturii române aceasta fiind spațiul mioritic, acea ordine ondulatorie ritmică deal-vale. Spațiul-matrice ca formă a orizontului spațial inconștient care fixează anumite structuri sufletești cu substrat spiritual. Filosoful german Spengler (Oswald Spengler, 1880-1936) așază în centrul generator al unei culturi un anume sentiment al spațiului, iar filosoful și etnograful german Leo Frobenius (1873-1938) dezvoltă, de asemenea, concepția că un anume spațiu structurat într-un anume fel este nu numai generator de cultură, dar poate fi privit drept un simbol al unei anumite culturi.

Revenind la spațiul cultural românesc, ritmicitatea sa și-a pus amprenta asupra limbii române, care are un ritm interior specific și se prezintă ca un tot unitar, pe întreg teritoriul țării. Orice cultură are ca substrat un suflet, iar felul de a se manifesta al acestui suflet este un simbol spațial (cf. Spengler). Iar spațiul-simbol este în legătură cu domeniul conștiinței creatoare. Cultura unei comunități, creația spirituală păstrează influența structurilor inconștientului care, odată apărute în conștiință, se sublimază în forme și conținuturi spațiu-timp unice. Plaiul, doina, casa românească care îmbină verticalul și orizontalul în echilibru, limba armonioasă sunt exemple ale orizontului spațial al inconștientului. La fel, putem vorbi de un orizont temporal inconștient, dimensiunile sale fiind prezentul, trecutul, viitorul. Orizontul temporal inconștient ia o formă specifică, după cum inconștientul apasă pe una din dimensiunile timpului. Totul în funcție de substanța sufletească umană.

Valorile fundamentale specifice unei comunități formează, într-un cuvânt, **Ethosul** comunității respective.

Toposul („locul” ca spațiu, ca areal), **Logosul** (în sens de „limbă”), **Ethosul** (credințe, idealuri, valori) împreună configurează și nasc specificitatea unui popor.

Orizontul spațial inconștient trebuie înțeles ca o realitate psiho-spirituală amplu structurată care reprezintă, de fapt, cadrul peren al spiritului nostru inconștient și factorul determinant pentru particularitățile culturii și spiritualității noastre ca națiune.

Inconștientul colectiv este echivalat de Jung (Carl Gustav Jung, psiholog și psihiatru elvețian, 1875-1961) cu Spiritul, iar inconștientul individual, cu Sufletul. Inconștientul colectiv corespunde modelelor culturale proprii comunității etnologice la care ne referim. Aceste modele sunt numite de Jung arhetipuri. Modelele sau arhetipurile definesc specificul identitar al unei comunități. Matricea stilistică, cum spune Blaga, creează tradiții, obiceiuri etc., prin care se echilibrează societatea, care dau sens unui popor și cimentează forța acestuia. Inconștientul colectiv proiectează, de asemenea, în afară unitatea națională.

Jung este cel care a reactivat conceptul „mandala” din filosofia sanscrită, simbol organizator, reprezentare grafică, care fixează și transmite imaginile inconștientului colectiv. Mandala este o criptogramă care organizează energiile și le pune în relație cu fiecare eu individual. De exemplu, steagul dacic (Lupul dacic) poate fi considerat o mandala.

Nu putem să nu amintim aici de Teoria Morfogenetică a lui Rupert Sheldrake (n.1942, biochimist, biolog, cercetător în parapsihologie, profesor la Universitatea Cambridge) care se suprapune parțial cu teoria subconștientului colectiv a lui Jung și, prin analogie, cu matricea stilistică a lui Blaga. El a identificat existența câmpurilor morfogenetice, câmpuri formatoare și generatoare ce conțin stocate în ele informațiile ființării trecute, prezente și viitoare (câmpul Akasic, în ezoterism) și care își exercită influența prin rezonanța morfică, celor care se integrează în el, în mod subconștient sau supraconștient.

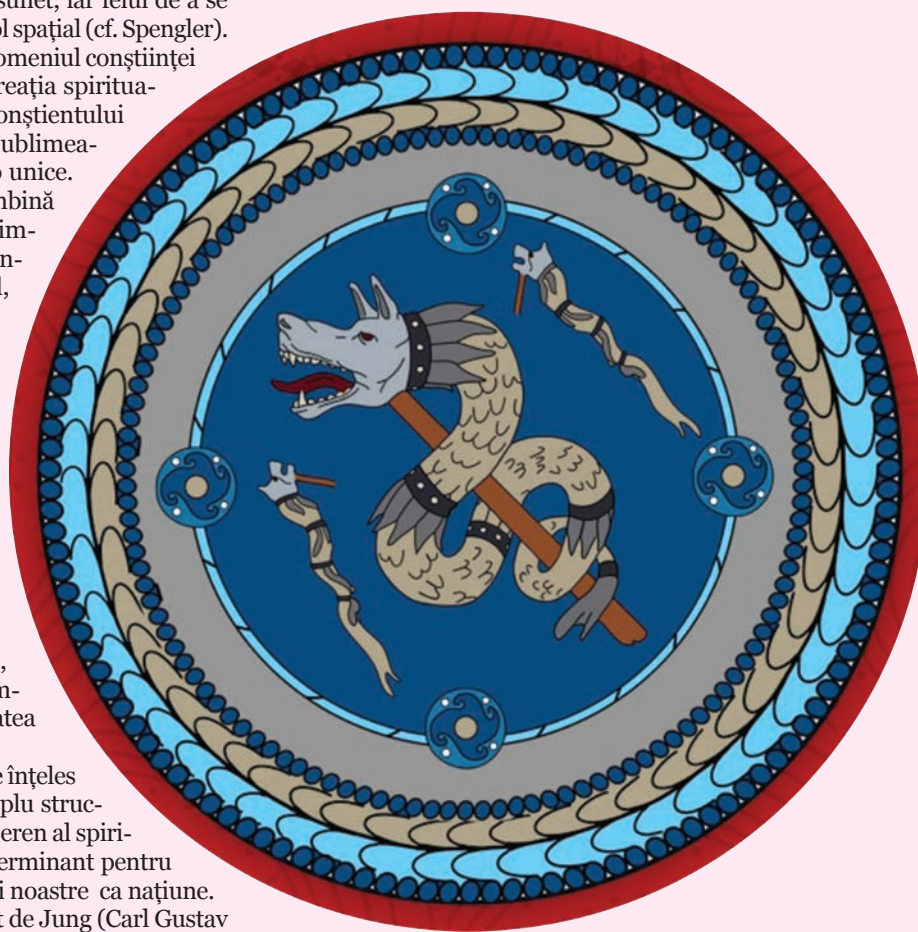
Câmpurile morrice (sau morfogenetice) se manifestă și la nivelul comunității umane, al țărilor. Modelele de comportament generate astfel dau specificitatea: de exemplu, englezii sunt renumiți pentru calmul lor, latinii pentru sângele fierbinte, germanii sunt mai rigizi etc. Această specificitate comportamentală și culturală creează, ceea ce în ezoterism se numește egregor național, o matrice formatoare pentru indi-

vizii unui neam, un conținut informațional care, ulterior, ia o formă energetică. Tradiția și cultura structurează un egregor specific, iar acest egregor transmite prin câmpuri morrice, generațiilor următoare cadrele culturale în care să se integreze.

Sheldrake a constatat că pentru ca un câmp morfic să poată acționa este necesar ca în organismul viu (individual) să existe structuri care să recepteze informațiile câmpului morfic respectiv. De asemenea, e necesar să aibă structuri emițătoare prin care să poată influența diverse câmpuri morrice. Iată de ce sunt importante și definitorii Toposul, Logosul, Ethosul pentru structurarea modelului cultural al unei națiuni.

În contextul consemnat în rândurile de mai sus, întorcându-ne la realitatea zilelor noastre, ne revine în minte întrebarea: ce este un Brand de țară?

Din perspectiva comunicării, brandul este „suma tuturor sentimentelor, gândurilor, imaginilor, istoriei, posibilităților și zvonurilor care se manifestă pe piață în legătură cu un anumit sector, grup, companie, produs, serviciu, idee sau chiar persoană. El reprezintă suma tuturor comunicărilor făcute de orice entitate și asocierile care se pot face în contextul său” (Green, 2009).

„Brandingul de națiune este unul dintre cele mai disputate concepte politice ale vremurilor noastre”, afirmă englezul Wally Olins (1930-2014), lider internațional în identitate și branding.

Nu ne propunem să facem atât o discuție tehnică despre construcția brandului de țară, ci mai degrabă să lansăm câteva întrebări referitoare la evoluția conceptului, în anii care vor veni.

Conceptele tradiționale utilizate în spațiul public: imagine națională, identitate națională, reputație națională au fost înlocuite cu termenul mai nou brand.

Multe națiuni cheltuiesc sume uriașe pentru ași construi prestigiul, influența, atât în interior cât și în exterior, depunând eforturi considerabile în scopul de a proiecta o identitate națională, consecventă și dominată ideologic, altfel spus o imagine coerentă și susținută despre propria țară.

Națiunile dezvoltate, în general, sunt preocupate săși modeleze și remodeleze identitățile, să se rebrandeze – pentru că realitățile lor se schimbă și este necesar ca schimbările să fie proiectate simbolic către publicurile de care sunt interesate.

Globalizarea a creat noi agende ale lumii interconectate, și anume: ● migrația – legală și ilegală – și azilul politic, ● rețelele de droguri, ● crima organizată, ● răspândirea unor boli contagioase, ● competiția pentru investiții cu valoare ridicată, ● lupta pentru supraviețuirea economică, ● conflicte referitoare la proprietatea intelectuală, ● politici internaționale privitoare la competiție, ● orașele mari în roluri de jucători – cheie, ● națiunile în calitate de branduri (Mulgan, 2009).

Orice discuție despre Brand de țară, în acest context, este nu numai una de ordin economic, dar și politic, chiar geostrategic. Globalizarea a modificat natura strategiei publice, respectiv strategia guvernelor. Obiectivul esențial al strategiei

Prof. dr. ROSEMARIE HAINES

s-a cristalizat în strategii de branding și marketing. Funcțiile statului au evoluat: ascendent, spre organismele transnaționale, descendent, spre conducerea locală și excentric, spre sectorul privat și organizațiile nonprofit. Politicile neoliberale au condus la conceptul de nou management public care presupune marketizarea societății, dezbaterile orientându-se pe politicile publice globale. Aceasta va crește tendința de protejare a brandurilor naționale. Brandurile globale vor fi nevoite să adopte brandingul global, desprins de asocierile culturale cu o anumită națiune sau regiune. În contra partidă, vor crește brandurile naționale. Brandingul începe să joace un rol din ce în ce mai mare în politică și în definirea națiunii. După 1991, odată cu căderea Zidului Berlinului și prăbușirea imperiului sovietic și intensificarea globalizării, procesul de rebranding al națiunilor a pornit de la o.

Brandurile naționale tradiționale sau prăbușit, dar nevoia de a crea națiuni puternice, rămâne în prim plan. Așa cum afirma Wally Olins în 2003, în ciuda corporațiilor și a noilor structuri regionale care se formează, națiunile rămân unitatea politică definitorie a epocii noastre.

Astăzi, fiecare națiune este interesată să-și promoveze valorile, istoria, cultura, personalitatea, proiectând o imagine despre sine care se regăsește în scopuri economice, comerciale și politice. Națiunile au început să utilizeze tehnici de marketing și branding, asemănătoare celor din companiile globale.

În cadrul națiunilor, orașele care acum însumează peste 50% din populația lumii și-au sporit gradul de influență, câteva dintre ele ajungând să fie axul major al unei economii globale interconectate, bazate pe combinația dintre serviciile de business, proiectare, sedii de corporații, arte, massmedia și turism. În Asia de Est, de exemplu, strategiile naționale legate de creșterea economică concurează acum și, uneori, se ciocnesc cu strategii ale unor mari orașe, cum ar fi Seul sau Shanghai, Hong Kong sau Tokyo pentru supremația de a fi axul major al regiunii. În Europa, orașe mari cum sunt Copenhaga, Malmö și Stockholm concurează pentru a deveni locația aleasă pentru servicii de business avansate, în timp ce peste tot în lume orașe și regiuni fac eforturi să se promoveze ele singure ca branduri, promovându-și marketingul propriilor calități pentru a atrage investitori, posibili imigranți și turiști (Geoff Mulgan, consultant al guvernului UK, 2009).

Ce se întâmplă cu țările din estul Europei? Olins da următorul răspuns: „Este profund umilitor pentru aceste țări să fie percepute drept o masă compactă, nediferențiată, anonimă și plictisitoare, când în realitate ele au limbi, origini etnice, credințe religioase și nivele de dezvoltare industrială și comercială foarte diferite. Fiecare dintre aceste națiuni ale Europei Centrale și de Est are o istorie și o cultură individuală și fiecare dintre ele are o personalitate aparte. Acestea sunt în fond națiuni care nu sunt cunoscute de vecinii lor apropiați, cu toate că au jucat un rol istoric extrem de important în lumea europeană (Olins, 2004). Ce se întâmplă cu România?”

România are o mare dificultate în a stabili CINE și CE este? România se află în dificultatea de a iniția programe de rebranding național, de a-și crea o imagine pozitivă și de a schimba percepția despre sine. Construirea Brandului Național necesită competențe înalte politice, manageriale și tehnice, o bază adecvată de autoritate și finanțare.

Pentru a atrage investiții țara trebuie prezentată într-un mod puternic, atractiv și diferențiator, printr-un marketing al produselor și serviciilor. O națiune comunică permanent prin acțiuni sau nonacțiuni politice, prin cultura populară, prin produse, servicii, sport, comportament, arte, arhitectură. Toate la un loc aceste mesaje oferă o idee despre ceea ce face națiunea, ce simte, ce dorește sau despre lucrurile în care crede. Brandingul de națiune este ceea ce Olins numește guvernare concertată sau, în opinia noastră, Administrarea Ethosului unei Națiuni.

Brandul global, cu alte cuvinte având în centru națiunea, are două dimensiuni: una internă - concentrarea pe domeniile majore ale țării și pe locuitori, ca cetățeni în calitate de agenți purtători de imagine, ca potențiali ambasadori ai țării- și o dimensiune externă, cu accent pe design vizual, relații publice, marketing, comunicare online. Condițiile managementului de brand se referă la: ● credibilitate, ● vizibilitate, ● viziune strategică, ● public țintă bine definit, ● o nevoie nesatisfăcută, ● capacitate de a gestiona brandul, ● crearea în permanență a barierelor în calea concurenților (David Aaker, Univ. California, expert în strategia de brand, 2011).

Dificultatea este cu atât mai mare cu cât multe dintre cele mai dificile probleme ale secolului 21 se referă la Cultură și Identitate. Oare, România nu poate fi reprezentată decât printr-o FRUNZĂ? Ce conotații subtile poate induce o astfel de „mandala”? Sau, cum ne putem identifica cu textul actual al Imnului Național, depășit de realitatea noastră istorică și care ar trebui să constituie mesajul de forță al României, ca Brand de Țară puternic.

Aspecte sociale în societatea românească

Azi mi s-a întâmplat un lucru deosebit, care m-a făcut să-mi dau seama că, încă, am o inimă simțitoare... M-am urcat într-un 178, mult așteptat, după ce au trecut toate cele înregistrate pe panoul din stație... în fine, am *compostat* și m-am așezat pe locurile rezervate... În fața mea, o persoană dădea ochii peste cap, a nemulțumire, iar alături de dânsa un om, de vârsta pensiei, „vinovat” că tocmai se perinda..., avea în mână o cutie, poate de bere sau suc, nu am putut să mă lămuresc, dar el vorbea pe îndelete uitându-se pe fereastră și cu ton agale zicea: „...patruzeci și șase de ani de muncă... nevastă-mea zicea că mai puteam lucra, dar totuși 46 de ani, nu zicea că sunt lenș, poate neîndemânatic, dar totuși 46 de ani... și apoi, nu că nu aș mai fi putut munci, dar m-au dat afară să vină alții... Ce era să fac dacă m-au dat afară?... A, uite că am ajuns la Gara de Nord, gara asta e de 100 de ani și nu s-a schimbat nimic... să vezi gara din Zurich! Aia gară, sau poate cea din Lausanne?”, zicea el privind în continuare pe fereastră cu același ton de poveste, de amintire... De unde poți ști ce era în visarea lui?... Dar după un gât de băutură continuă: „...ba, s-a schimbat ceva, e din ce în ce mai degradată Gara de Nord.” Compătimeam cu el și am simțit așa, deodată, o duioșie pentru acel om singur care nu avea cu cine să-și împățăsească amintirile, care vor fi fost acelea... Și m-am simțit învăluită de o compătimire sinceră față de el care, iată, zice: „uite și gara Basarab, aici cobor...” Și mi-a părut rău, că a făcut-o, căci dialogul său cu

Singurătatea noastră cea de toate zilele... Discursul din autobuz...

acea fereastră tristă și neputincioasă mă făcuse să mă înduioșez și să mă gândesc la cei cărora, poate, nu le-am spus că îi compătimeam, atunci când ar fi avut nevoie, ca să știe că singurătatea lor nu e atât de grea precum o simțeau... și după ce omul a dispărut, am regretat că nu i-am mulțumit, pentru că m-a emoționat povestea lui și am simpatizat cu el.

Și mă gândeam la tristul sfârșit al Cristinei Țopescu, care a preferat compania câinilor, când avea totuși un frate, cu care putea povesti despre același tată, o mamă... Ce trist... să fie totul prea târziu... și, oare, nimeni să nu-i fi atras atenția?

Ultimii 30 de ani au adus modificări importante la nivel politic, economic, cu tot atât de importante consecințe asupra domeniului social, aspecte care cu greu, puteau fi prevăzute înainte de 1989. Intrarea României în NATO și în Uniunea Europeană a însemnat adoptarea unor mecanisme democratice, asumarea răspunderilor, un drum alături de celelate țări, membre ale UE.

CLEMENTINA TIMUȘ

Fenomenele cu care la nivel social ne-am și ne confruntăm sunt migrația forței de muncă, calificată și necalificată, modificări la nivelul profesiilor, recalificări, o scădere drastică a natalității, o flagrantă scădere a interesului pentru studii consistente, semnalizarea întreruperii studiilor din partea elevilor, destrămarea familiilor prin plecarea părinților la muncă în străinătate, copii lăsați în seama bunicilor sau rudelor, forță de muncă feminină necalificată degradată prin muncă epuizantă, adesea fără contracte de muncă legale și posibilități de asistență medicală.

Populația este, de asemenea, expusă unui grad ridicat de risc prin muncă prelungită, pretențiile de viață au crescut, se practică angajamente multiple, părinți care nu dovedesc să facă față obligațiilor profesionale și sunt indisponibili pentru a fi apropiați copiilor, aceștia rămânând în seama instituțiilor educative (creșe, grădinițe, școli cu program prelungit) care își manifestă consecințele la nivelul calității educației.

Se remarcă, așa cum rezultă din episodul semnalat, lipsa de comunicare, însingurarea care conduce la afectarea sănătății, apariția depresiilor, frustrări, abandonul părinților vârstnici de către copiii plecați la muncă în străinătate cu sau fără calificări și angajamente ocazionale.

Enumerarea acestor aspecte, cred că trebuie avută în vedere și evaluate situațiile, întrucât calitatea vieții este unul dintre factorii considerați în statisticile internaționale.

După milenii de distilare a unei civilizații neîntrerupte, în China s-a cristalizat cea mai fascinantă cultură culinară din lume, unanim apreciată ca atare, de un rafinament inegalabil. Bucătăria chineză necesită o îndelungată școlarizare cu privire la modurile de preparare a alimentelor, originea diverselor ingrediente și compoziții, acordul armonicos sau contrastat dintre componente, toate combinațiile de gust, culoare, aromă și formă de prezentare. În destul de scurtă vizită în China, în 2017, ni s-au oferit mai multe mese, să le spunem oficiale, fiecare dintre acestea ilustrând o anumită bucătărie chineză. Există circa șaiszeci de stiluri de bucătărie chineză, fiecare cu specificul regiunii de proveniență. Dintre acestea, opt pot fi considerate principale, fiecare cu anumite variante. Personalitatea fiecărei școli culinare chineze este absolut distinctă. Chinezii mănâncă orice, nu au niciun fel de prejudecăți cu privire la originea unui aliment sau a altuia, a unui animal sau a organelor acestuia, mațele, de pildă. La macedo-armâni, de pildă, mațele fripte de miel (coridzi) sunt considerate un mare deliciu, dar populația daco-română nu le apreciază de regulă. Chinezii nu au niciun fel de tabuuri alimentare.

Bucătăria Shandong, cu două stiluri, folosește îndeosebi fructe de mare și organe de animale, mult usturoi, praz și diverse alte legume. Crapul dulce și picant sau scoicile de mare cu sos de soia nu pot fi cu nimic comparate. Bucătăria Jiangsu, cu trei școli, are ca preparate faimoase picioare de porc glazurate, chiftele din carne de crap, dar lista este foarte lungă. Un preparat delicios se face din coada de vacă. Bucătăria Zhejiang oferă ca i specific pește oțet din Lacul de Vest, creveți cu aromă de ceai, puilul cerșetor ș.a. Bucătăria Guangdong vine cu purcel la cuptor, pepene de iarnă cu carne, felurite sosuri și ingrediente greu identificabile, dacă nu chiar imposibil. Bucătăria Hunan are felurite preparate din lotus și pește. În jurul Palatului Imperial din Beijing, în vastul patruleter cu apă care înconjură și proteja Orașul Interzis, se cultivau lotuși, folosiți (rădăcini, frunze și semințe) ca supliment de hrană pentru mulțimile de mandariini, funcționari, slujitori ai curții imperiale și ai palatelor concubinelor, militarilor, servitorilor etc. În China, totul este valorificat, nimic nu se aruncă, se consumă orice. De pildă, pe stradă, ți se oferă gheare de pui, rumenite, unse cu un anumit sos, cu un gust excelent. Labele de rață, ghearele de găină, așa-numitele, pe vremuri, tacâmuri, disprețuite atunci pentru că nu știam cum se prepară, ca și aripioarele de pește sunt delicatose de cea mai rafinată clasă. Bucătăria Fujian, cu mai multe varietăți, se remarcă mai ales prin fructele de mare. Bucătăria Anhui, cu rața Hulu și puil la cuptor. Până la desăvârșirea preparatului final

ARTA CULINARĂ CHINEZĂ

CORNELIU ZEANA

se parcurge un șir destul de lung de etape. De pildă, pentru renumita rață de Pekin, sunt necesare douăzeci de etape. Bucătăria Sichuan, cu o gamă largă de gusturi condimentate și deosebită savoare. Pentru realizarea armoniei dintre gust, culoare, miros-savoare și formă se recurge la peste 30 de metode de preparare. Felurile de mâncare sunt adaptate nu numai anotimpului și orei, dar chiar și vârstei cosumatorului.

La toate mesele la care am fost onorați să participăm, am stat în jurul unei mese rotunde de mari dimensiuni. În mijlocul acesteia este plasat uneori un vas cu apă

(supă) clocotită, în care se aruncă bucăți din alimentele care urmează a fi fierte, uneori chiar și animale vii, așa cum se procedează la noi cu racii. Discul cel mare al mesei, pe care se așază succesiv diverse feluri de preparate, se rotește, trecând prin fața fiecărui comesean care își alege felurile dorite, transferându-le în farfuria din fața sa. Supa este servită în castronașe, lingurile chinezești, din porțelan, au fundul plat, astfel încât stau cu codița în sus, fiind ușor de apucat. Ceva mai dificilă este utilizarea bețișoarelor. Taierea bucăților de carne cu cuțitul este privită ca un act barbar, bucățile sunt tăiate dinainte la dimensiunile adecvate. Mâncatul cu bețișoarele te împiedică să înfuleci bucăți prea mari, cum se face uneori cu furculița. La cerere, se aduc și tacâmurile cu care, ca occidentali, suntem obișnuiți. De multe ori, înaintea mesei ni se servește o băutură caldă, un fel de ceai din ovăz, aromat. Nu se bea apă rece. Băuturile alcoolice fie lipsesc, fie se servesc în cantități mici. Chinezii sunt cumpătați la băutură, iar beția este cu totul neobișnuită. Numărul felurilor servite la o masă depășește imaginația, platourile fiind înlocuite pe măsură ce se consumă. Ești mereu tentat să guști preparate neobișnuite, despre care de regulă nu poți spune ce sunt. De pildă, muguri de mazăre, tulpinițe înălțate la o lungime de câțiva centimetri după ce bobul a încolțit, ca și felurile preparate de lotus sau bambus. Prezentarea platourilor, culorile, aranjamentele, desenul complicat care decorează suprafața ne-au făcut adesea să le foto grafiam și să ezitam în transferul pe farfuriile din fața noastră.

Chinezii acordă o deosebită importanță felului alimentelor consumate și modului de preparare ca sursă de întreținere a sănătății. Arta condimentelor a atins un remarcabil rafinament. Nu doar prepararea, dar și conservarea alimentelor într-o manieră tradițională care le păstrează savoarea și prospețimea reprezintă o altă performanță a artei culinare chineze.

Nu este de mirare că bucătăria chineză se bucură de o mare apreciere în întreaga lume. Este greu de imaginat fastul unui banchet din vremea Chinei Imperiale. Acestea erau însoțite de muzică. În muzeele din Jinan pot fi admirate orchestre de ceramică formate din 100 de statuete-muzicanți cântând la diverse instrumente, asemeni unei mari orchestre simfonice din zilele noastre. Varietatea instrumentelor muzicale (coarde, clopote, instrumente de percuție confecționate din diverse materiale) era remarcabilă. Îi putem vedea pe muzicanții aplecați asupra instrumentelor lor, dar nu putem realiza simfonicitatea unei asemenea orchestre. Un rol important îl aveau și vocile.

Pe scurt, bucătăria chineză, deosebit de rafinată, face parte din cultura acestui popor.

Tablejă de suflet

Despre imagine muzică și cuvânt prin pictură și desen

De câte ori iau în mână un tablou, indiferent cine este autorul, dar, în special dacă este o pictură realizată de subsemnatul cu mai mulți ani în urmă, deja căzută în negura uitării, emoția, ce mă cuprinde ca o vibrație divină, îmi scaldă sufletul în bucuria retrăirii aducerii aminte cum că în mână nu țin un obiect oarecare, un tablou, ci un suflet.

Când privim un tablou care ne place, făcut parcă pe gustul sentimentelor noastre, auzim muzica cosmosului. În fața creațiilor lui Dumnezeu totul este lumină, muzică, poezie, frumusețe, viață, cuvânt.

Prin desen și pictură **Leonardo da Vinci**, pictor, arhitect, inginer, „Maestro și „grandissimo filosofo”, cum l-a numit Regele **Francisc I**, în egală măsură om de știință, om de artă, gânditor și creator, teoretician și practician, inventator și verificator practic al gândirii sale. Repet: prin desen și pictură înțelegea că sunt o știință și a conceput un tratat precum cel de anatomie, de arhitectură, de hidraulică, tratat despre zborul păsărilor etc.

Desenul în exprimarea ideilor este pentru Leonardo da Vinci un limbaj natural. S-ar putea spune că după cum nu a conceput o adevărată știință fără demonstrația matematică, întocmai nu a conceput în cercetările sale o demonstrație nedesenată.

Cu ajutorul desenului Leonardo a creat un mod de a vedea anatomia, care este foarte apropiat de cel al zilelor noastre.

Dumnezeu trimite, deseori, pe pământ, îngeri cu chip de om, nu pentru a se distra, ci pentru a ajuta oamenii în activitatea lor, a-i îndruma și a-i îndrepta, dacă apucă pe căi greșite și inumane. Așa ceva a fost și Leonardo da Vinci, inger cu chip de om. Cred că nu se supără poeta și pictorița **Victorița Dușu**, dacă alături de numele **Leonardo da Vinci** apare și al domniei sale.

„Există un TU la care lumea să privească, există un TU în jurul căruia lumea se rotește; EL pășește tăcut către fiecare privire, către fiecare pas și drumul lăsat în urmă devine lumină.”

Pasul lui Dumnezeu a devenit în lume cuvânt. Cosmosul este o continuă muzică, totul este vibrație (colorată în pictură) acustică prin scriere, mișcare prin balet. Cu toții suntem creația divinității prin muzică. Planeta noastră albastră; acest ghemotoc uriaș de lut, comunică prin vibrația sa muzicală cu lumea nemărginită a infinitului.

În fața creației lui Dumnezeu, imaginea, muzica sau cuvântul prin desen și pictură sunt forță în mișcare ce permanent este în stare de surpriză, de cucerire, în urma cărora maestrul făcător de artă și frumos vor avea așteptările răsplătite.

Creația artiștilor plastici pe cât este de discretă, tot pe atât de subtilă și de

profundă rămâne, cuvânt cromatic scris cu pensula, o partitură muzicală în care notele sunt puse cu cuțitul de pictură, pe portativ, iar dansul unei balerine, prin suava mișcare și grațioasa plecăciune, în fața publicului admirator, o zeiță care plutește, ruptă din visele sufletelor artiștilor plastici.

Să privim cu atenție orice pictură, fără să cerem de la ea ceea ce am dori să ne dea. Privind-o, cu reculegerea necesară contemplației, așteptăm să primim din colorata pânză, numai ceea ce pânza prin cromatică, desen și compoziție singură ne va da.

Înțelegem, dacă suntem oameni cu sensibilitate vizuală normală, că orice pânză, cât ar fi de „călcată în picioare” de o nemerită critică, este o vastă încercare de exprimare a celor mai intime sentimente ale artistului plastic.

Cât de complicată devine încercarea subsemnatului - spre știința dumneavoastră - **Cojocarul Vergil-COVER** - de a da imaginea unui artist plastic, așa cum ea poate fi citită prin operă, din obiecte, din note, din critici, un artist pentru care, desenul este cel care unește expresiile gestuale cu cele sonore, iar cuvântul este tradus în alte semne sonore decât cele în care fiecare artist plastic simte gravitatea imorală cu care el își asumă paternitatea lucrărilor sale plastice, dorința de a rămâne cât mai aproape de adevăr și frumos, de a fi limpede și transparent în ceea ce transmite cromatic pe pânză, carton, hârtie. Indiferent de pregătirea profesională, artistul plastic este un om deosebit, pe care Creatorul, în buna și blânda lui iubire pentru creaturile sale, l-a hărăzit de a transpune cu măiestrie capacitatea artistului de a atinge esențe ce dau gestului creativ, greutatea semnului plastic.

Comunicare prin pictură, ca și tăcerea prin scriere - cuvânt - sub formă de cărți, ține de un plan al spiritualității, de asumarea unei responsabilități ce poartă mesaje cromatice și literare venite din abisurile profunde ale unei cinstite conștiințe.

Omul care trăiește în fiecare artist: plastic, scriitor, arhitect, sportiv, balerin sau muzician, actor, este o ființă sensibilă, receptivă, rațională și înțeleaptă care tinde spre autoconservare și fericire. După ce un artist plastic a lansat o operă plastică pe piață, ea nu-i mai aparține; chiar când artistul pleacă în veșnicie. Ea rămâne.

P.S.: Când ne urcăm spre cer lumea crește, / Inundă totul prin iubire / Pe căi curbate și pe creste / Suntem dor, țință și menire. / Acolo sus pe muntele credinței / Acolo-aș vrea să fiu și eu / În rugăciunea pocăinței / Spre dincolo, spre Dumnezeu.

**PICTOR PROFESOR
COJOCARU VERGIL-COVER**

DEPĂRTAREA ȘI ȘI REFLEXIV AL

Recenta apariție în italiană a romanului lui Mihail Diaconescu *Depărtarea și timpul* (*Lo spazio e il tempo*, Editura Rediviva, Milano, în colaborare cu Giorgio Giacomello și Renzo Peressini) ne oferă prilejul unui nou comentariu asupra acestei capodopere publicate prima dată în 1986 la Editura Eminescu și reeditată în 2003 la Editura Litera Internațional. Este al patrulea roman istoric al marelui prozator român tradus în spațiul culturii europene, ceea ce învederează valoarea sa ideatică și stilistică, relevantă deja de numeroasele cronici, eseuri și comentarii de care s-a bucurat. În cele ce urmează voi argumenta că ideile abstracte și diverse - metafizice, teologice, de filosofia istoriei, etice, științifice (de astronomie) - nu constituie un corp separat de structura romanească a operei, ci se integrează firesc în această structură, ideile și concepțiile exprimate de personaje fiind solidare cu felul lor de a fi, cu faptele lor, cu întâmplările prin care trec și care constituie întreaga dramă și însăși istoria la care ele participă.

Structural, romanul, a cărui acțiune se petrece în Dacia Pontică și în Imperiul Bizantin prin secolele al V-lea și al VI-lea, este străbătut în toate cele trei părți ale sale de conflictul dintre tinerii Dionisyus - nimeni altul decât Dionisie Areopagitul, viitorul doctrinar al teologiei mistice a creștinismului ortodox -, Felix și Eudoxius, toți trei școliți întru monahism la mănăstirea Bretanion din Tomis și Herakleones, guvernatorul tiran al Daciei Pontice și rudă a împăratului bizantin Flavius Anastasius.

CARE TRI

Conflictul amintit dintre cei trei tineri iubitori de libertate și guvernatorul doritor de putere și de dominație are loc pe fondul mai larg al înfruntării armate dintre țărani conduși de Barbatus și trupele aflate în solda lui Herakleones.

Alte confruntări, la o scară și mai largă, la nivel de imperiu, sunt cele dintre împăratul monofizit Flavius Antonius și regele ostrogot al Italiei, Theodoric, învingătorul lui Odoacru, care nu mai vrea să plătească tribut împăratului, dintre Eufimie - patriarhul diofizit de la Constantinopol și Papa de la Roma, și el diofizit, dar care, fiind *primus inter pares*, voia să-și extindă puterea și asupra altor scaune apostolice.

Printre atâtea războaie calde sau reci, prozatorul a intercalat și amorurile pătimașe ale lui Felix cu matroana Valeria, o văduvă bogată din Tomis, dispusă să-și cumpere un soț mai tânăr, apoi cu doamna Annia Valeria Iulia, concupiscenta soție a lui Herakleones, precum și frumoasa poveste de dragoste dintre Dionisyus și Marta, fiica lui Herakleones.

În prima parte a romanului, *Chemarea*, cei trei scholarhi de la Bretanion sunt „chemati” de Herakleones să intre în serviciul său ca scriitori care să scrie istoria faptelor sale trecute și viitoare, el însuși fiind „chemat” de împărat la Constantinopol, pentru a fi trimis la Roma, ca să negocieze cu insubordonatul rege ostrogot. După tentative nereușite de refuz ale celor trei tineri, aceștia, sfătuiți și de magistrul lor, Petru, se angajează ca scriitori, pentru a feri mănăstirea de răz bunare și a culege informații utile despre intențiile împăratului monofizit față de ortodocșii diofiziți, iar Herakleones, însoțit de familie și de o întreagă suită, pleacă împreună cu ei la Constantinopol, nu înainte de a mai purta o bătălie cu țărani răsculați, dar fără un rezultat favorabil. Înaintea plecării, Felix deja căzuse în mrejele dominei Valeria, iar Dionisyus primise suficiente semne de dragoste din partea Martei, dragostea lor reciprocă rămânând, deocamdată, platonice.

În partea a doua, *Spre culme*, se prezintă drumul familiei lui Herakleones și a suitei sale la Constantinopol, cu o romantică întâlnire amoroasă, noaptea, pe lună, între Felix și doamna Valeria, apoi plecarea lui Herakleones și a scriitorilor săi la Roma și revenirea lor la sediul împărăției. Este o „culme” atât pentru Herakleones, grație misiunii sale încununată de succes pe lângă regele ostrogot și primirii unor puteri sporite din partea împăratului, cât și pentru Di-

Pe data de 24 ianuarie a.c. în Israel a avut loc evenimentul cultural de înaltă ținută „Omul Anului și Cartea Anului la Tel Aviv” organizat de Centrul Cultural Israeliano-Român în parteneriat cu Fundația Dr. Wilhelm Filderman, Federația Comunităților Evreiești din România, Ambasada României în Israel și importante fundații și asociații din Israel și România. La acest eveniment-sărbătoare care a avut în prin plan un omagiu adus Zilei Culturii Naționale și Comemorării Holocaustului au participat personalități din lumea scrisului, artiști valoroși și oameni de știință. Iată ce ne mărturisește actrița-scriitoare **Claudia Motea**, premiată la această manifestare:

„Este pentru a patra oară când merg în Țara Sfântă și mă bucur nespus pentru această recunoaștere a muncii și dăruirii mele oglindite în cartea SHALOM, ISRAEL! Am scris această carte ca urmare a vizitelor precedente

TIMPUL - UN ALT ROMAN ISTORIC

LUI Mihail Diaconescu

RECE FRUNTARIILE

✂ IOAN N. ROȘCA

onisyus, care câștigă aprecierea teologilor întruniți într-o consfătuire la Constantinopol pentru ideile sale de calendrologie și primește înaltul post de bibliotecar la arhivele imperiale.

În partea a treia, *Depărtarea și timpul*, Dionisyus este obligat să renunțe la post și să fugă, împreună cu Marta, de teama lui Herakleones, pentru că tânăra i se dăruise total, refuzând aranjamentul pe care îl făcuse tatăl ei de a se căsători cu Marinus, un cavaler cu rude la vârful împărăției. Însoțiți și de ceilalți doi scriptori, fugarii ajung înapoi la Tomis, unde Felix se întoarce în brațele bogatei văduve, cu care pleacă din oraș, pierzându-și urma, Eudoxius se sihăstrește, iar Dionisyus suferă tragica pierdere a Martei, care, în timpul războiului ce reizbucnise între armata lui Barbatus și trupele imperiale conduse de însuși Herakleones, este lovită mortal, direct în piept, de o săgeată răătăcită. Rămas singur, Dionisyus, chiar dacă nu mai este amenințat de Herakleones, care moare și el în luptă, preferă să plece la Roma și devine profesor la Academia de la Vivarium și traducător de lucrări teologice din greacă în latină. Sub influența Martei, care-i relevase rolul iubirii, ca și a schimbului epistolar cu fostul său magistrul, își definitivează fixarea calendaristică a unei noi ere începând cu anul nașterii lui Iisus, mesagerul divin al mântuirii omului prin iubire. În anul 529 împăratul Justinian va oficializa începutul erei fixat de Dionisyus, era creștină.

Arhitect al unei solide construcții epice, Mihail Diaconescu este și un maestru al introducerii unor dezbatere teoretice care nu constituie un corp străin față de artisticitatea romanului, căci personajele care le susțin își conturează profilul literar în principal prin faptele prin care își susțin ideile, precum și prin alte însușiri prin care sunt portretizate de către autor. Astfel, discuțiile etice și chiar cele filosofice și teologice privind „depărtarea și timpul”, pentru a ne referi doar la acestea, constituie numai una dintre modalitățile prin care se disting personajele, alături de altele cu care se coroborează.

În ce privește ideile morale, aceasta rezultă, în principal, din discuțiile purtate de către cei trei scriptori în timpul primului lor drum la Herakleones, prin care fiecare își dezvăluie și profilul moral. Felix este un epicurean limitat,

pentru că reduce epicureismul numai la cultivarea plăcerilor trupesti, neglijându-le pe cele sufletești, Eudoxius este un stoic excesiv, tinzând să înțeleagă stoicismul numai ca asceză, ca dominare și excludere a plăcerilor sensibile și supunere voluntară față de constrângerile sociale, indiferent dacă acestea sunt sau nu favorabile cetății și, deci, tuturor. Dionisyus, critic la adresa ideilor susținute de ceilalți doi, își limpezește concepția morală prin conjugarea *erosului*, înțeles și ca iubire spirituală, cu *agape*, ca dragoste pentru aproapele, a omului pentru om. Oricum, în felul său, fiecare dintre cei trei este dornic de libertate și ostil lui Herakleones, care se definește prin setea de dominație și de oprimare a celorlalți.

Este, însă, de remarcat faptul că, înainte de a le reda ideile morale, Mihail Diaconescu ne sugerează caracterul amintitelor personajelor prin chiar onomastica atribuită. Numele lui Felix trimite la *felicitate*, la fericire, cel al lui Eudoxius semnifică și *eudemonia* și *doxa* (opinia, judecata), ceea ce presupune o fericire dată de păreri proprii. Dionisyus nu este adeptul petrecerilor dionisiace, dar are ceva din avântul nemăsurat al dionisiilor, care îl animă în sfera cunoașterii, el surclasându-și prietenii tocmai prin pasiunea căutării a ceea ce se află dincolo de zona sensibilului și a inteligibilului omenesc. În schimb, prin terminația *leones*, numele compus de Herakleones ne amintește un animal feroce, de pradă.

În plus, și portretele fizice ale personajelor sunt adecvate profilului lor psiho-moral. Felix este „un tânăr înalt, lat în spate, cu fața veselă”, deci sănătos și care se bucură din plin de viață. Eudoxius, și el înalt, este „slab, uscat de posturi, de asceză și rugăciuni”. Dionisyus, nu prea înalt, este, la cei 24 de ani ai săi, „un bărbat subțire, vânos ca un arc de oțel și totuși nespul de copilărie în anumite amănunte ale purtării”, ceea ce lasă să se înțeleagă faptul că tânărul studios se află încă în faza căutărilor și a maturizării spirituale. Spre deosebire de tinerii scriptori, Herakleones: are o statură „de uriaș grosolan, puternic ca Milon de la Crotona” și este „urât rău la față, urgisit de grații și de Afrodita gingașă, zidit numai din oase late și mușchi tari, înghesuiți unui într-alții”; de asemenea, are „părul scurt, rețezat, barba țepoasă, mâinile mari cu urme de tăieturi pe ele, cu palme ca niște lopeți”, precum și o încruntare și o privire pătrunzătoare, care „îi

dădeau mai curând ceva de oștean veteran, trecut din greu prin războaie fără de număr, decât de mare dregător imperial”.

Mai mult încă, arta de portretist a lui Mihail Diaconescu nu se limitează la conturarea unor fizionomii psihice și fizice ale unor personaje izolate, decupate din peisaj, ci se extinde și asupra modului și mediului lor de viață, prezentându-le vestimentația, obiceiurile culinare, condițiile de habitat, preocupările și, nu în ultimul rând, acțiunile întreprinse și relațiile cu ceilalți. De aici, și particularitatea romanelor sale de a conține descrieri detaliate, prin care, finalmente, personajele sunt încadrate nu numai în relațiile lor de proximitate, ci și în viața socială, în întreaga epocă din care fac parte.

Împreună cu ideile morale, reflecțiile filosofice despre „depărtare” (spațiu) și timp, care îl captivează pe Dionisyus, prelungite în cele despre istorie, preocupante pentru toți cei trei scriptori, imprimă romanului un consistent substrat reflexiv, filosofic și teologic.

Mihail Diaconescu are măiestria de a reda și aceste reflecții în forma literară a dialogului, fie că este vorba de schimbul epistolar dintre Dionisyus și magistrul său Petru, sau de discuțiile dintre tinerii scriptori, purtate pe probleme de istorie.

Nici cele mai generale și mai abstracte accepții ale spațiului și timpului nu sunt expuse de romancier strict teoretic. Odată cu definițiile care afirmă că spațiul este tridimensional și caracterizează ordinea de coexistență a lucrurilor, disponerea lor unele lângă altele, iar timpul – unidimensional, întrucât curge dinspre trecut spre prezent și, mai departe, spre viitor, și se referă la ordinea de succesiune a tuturor celor existente, la petrecerea lor unele după altele, după o anumită durată și un anumit ritm, prozatorul pune, prin intermediul lui Dionisyus, și întrebarea tulburătoare privind izvorul din care decurg atributele amintite. Răspunsul, dat prin același Dionisyus, care trimite la eternitate, la divinitatea sau „supersistența” care transcende lumea spațio-temporală, face ca noțiunile de spațiu și timp să capete o coloratură religioasă și o anumită vibrație lirică, artistică.

Totodată, Mihail Diaconescu nu rămâne la o prezentare abstractă a spațiului și timpului și pentru că privește cele două atribute inclusiv în concretitudinea lor, spațiul fiind echivalat cu teritoriile locuite sau drumărite de oameni, cu „depărtarea” pe care ei o străbat, iar timpul

cu istoria oamenilor, cu faptele și întâmplările la care participă.

Prin descrierea ținuturilor prin care se deplasează personajele și a vieții din locurile respective, *Depărtarea și timpul* devine un roman de epocă, al primelor veacuri ale Evului Mediu. Dintre complexele realități sociale, politice, spirituale zugrăvite, se detașează prin amploare și repetabilitate lupta locuitorilor Daciei Pontice împotriva guvernatorilor locali, ca și, implicit, a stăpânilor acestora din fruntea imperiului bizantin, pentru libertate și afirmarea creștinismului ortodox pe fondul persistenței unor tradiții păgâne și a unor credințe idolatre.

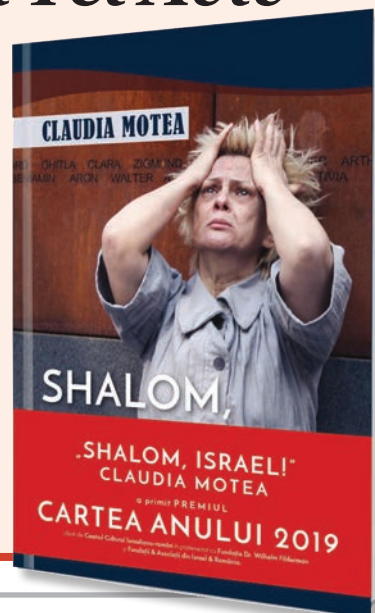
Culoarea lingvistică a epocii este redată stilistic prin numeroase denumiri latinești privind ierarhiile nobiliare și clericale, diferitele profesii, sate, orașe etc., prin nu puține expresii grecești, specifice moralei epicureice sau celei stoice, precum și printr-o serie de termeni arhaici, dintre care unii, cum sunt cei adjectivali, sunt inventați de însuși autor.

Depărtarea și timpul, cel mai filosofic roman al prestigiosului scriitor Mihail Diaconescu, contribuie, alături de celelalte romane istorice ale sale, nu numai la configurarea unei fenomenologii a genezei și specificului spiritului românesc, ci și la evocarea plastică și convingătoare a etapei de început a plămădirii culturii și spiritualității europene medievale. Pentru densitatea sa ideatică și consonanța ideilor cu varietatea mijloacelor artistice prin care sunt înfățișate, romanul *Depărtarea și timpul* își justifică pe deplin integrarea sa în circuitul european al valorilor literare, la care contribuie și recenta sa traducere în limba italiană. Prin acest roman capodoperă, creatorul său se reconfirmă, la rândul său, ca un eminent prozator român, de rezonanță europeană.

SHALOM, ISRAEL! de Claudia Motea a primit Premiul CARTEA ANULUI 2019 la Tel Aviv

în Israel și am avut ca filon de bază o poveste de iubire dintre un mozaic din Tel Aviv și o creștină din România. De fapt, cartea este un act de curaj, mai ales, prin abordarea temei sensibile a Holocaustului, un act de curaj de a-ți însuși un adevăr istoric și de a scrie despre el într-un mod de sine ira et studio, adică fără ură și părtinire. Am primit cu emoție invitația de a participa la acest eveniment de mare amploare în Tel Aviv, atât ca actriță, dar și ca scriitoare și am fost onorată de a începe întreaga festivitate printr-un recital poetic, scris și conceput de mine, publicat deja în cartea mea teatrală *Much Love*. Simpozionul internațional *Cartea, o punte de legătură între popoare, civilizații și religii* a incursionat atenția și asupra cărții mele *SHALOM, ISRAEL!*, apărută la Libris Editorial careia i

s-a oferit Premiul Cartea Anului 2019. De câte ori mi se întâmplă ceva frumos, ca o minune, gândul îmi zboară la vorbele lui Nichita: *E o întâmplare a ființei mele și atunci fericirea dinlăuntrul meu e mai puternică decât mine...* Mulțumesc cu multă prețuire și recunoștință pentru acest premiu, Centrului Cultural Israeliano-Român prezidat de scriitorul, istoric și jurnalist Teșu Solomovici și Fundației Dr. Wilhelm Filderman, prezidată de doamna Janina Ilie și bineînțeles, prestigiosului Libris Editorial, pe care îl reprezint cu cinste oriunde în lume! Totodată mulțumesc tuturor oamenilor buni și frumoși care-mi inspiră viața și mulțumesc vieții care mă vrea așa, într-un destin artistic fericit și motivant pentru a merge prin teatru și scris mai departe.”

ÎN DREPTATEA PĂMÂNTULUI

Din mine
Mai adaug
O gură de
Apă
STROPESC
de fapt
o mlaștină deja
așa cum
aș stropi o
rufă
Înainte de a o călca
Ghidul gospodinei
Îmi ține partea
și-mi îngădui
acea nesăbuită
să mă stropesc
pe mine
cu o dreptate
absolută
a Pământului
a Soarelui
a INIMII!

VINO

și așază-te în
altarul
curat
al vieții
A mai rămas
Doar o
Coastă din Eva
A trecut atâta
Vreme
și Adam
a fost deja
osândit
în stea
Vino
și așază-te
în
altarul curat
al vieții
Omule...

Poeme din cartea
SHALOM, ISRAEL!

Profesorul pictor Cojocaru Vergil-COVER

- membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, secția pictură, prezintă artiști plastici folosind numai cuvinte laudative și expresii potrivite care să mulțumească și să trezească încrederea fiecăruia în forțele sale creatoare.

Atașat fiind de artiștii plastici, preocupat să exprim cât mai plăcut vibrațiile de lumină, culoare și compoziție ale fiecăruia, poate, fără a supăra sau a crea invidie profesională, inspirat sau nein-

spirat, am căzut în extreme. Toți artiștii plastici expozanți au simțit necesitatea irezistibilă de a immortaliza colorat pe pânză, carton, hârtie sau alt suport, acea sfântă zbuciumare de care au fost

Alexandrina Dinu

Darul artistic al Alexandrinei Dinu se manifestă dezvoltat, cromatic și prin desen în peisaje, flori, naturi statice, portrete și scene istorice. Însă, pentru „a înflori” o inimă de artistă plastică, are nevoie de căldura aprobării și aprecierii publicului, admirator de artă, cultură, frumos.

Publicul domniei sale i-a devenit prieten în decursul frumoasei perioade de timp, de când artista Alexandrina Dinu își trăiește zilele pe potecile întortocheate ale artelor plastice. Felul curat și cinstit în care artista și publicul se apreciază și se respectă reciproc, de o strălucire a admirației care transformă orice vernisaj într-un festival cromatic, care dă ocazia tuturor, vizitatori și artistă, de a se naște din trecutele amîn-

tiri și întâmplări plăcute, interesante și frumoase trăiri.

„Florile” pictate de Alexandrina Dinu, neudate niciodată, vor trăi nemurirea și vor păstra gingășia sentimentelor înglobate cromatic. Lucrările sale plastice, multe, pentru că domnia sa pictează mult și bine, fiind o activă forță umană la o „sinceră vedere” tind către liniștea și siguranța din înaltul cerului. Am participat la foarte multe expoziții de pictură de grup și personale la care a expus domnia sa și am admirat vigoarea și claritatea datorită, pe lângă munca neobosită, și grației devine, care din harul Său a suflat peste arta și destinul artistei Dinu Alexandrina.

Ecoul armoniei cromatice sale din suflet pentru suflete, plutește în memoria mea pofticioasă de artă și frumos, ca un timp binecuvântat de Creator. A organizat mai multe expoziții cu scop caritabil, pentru a ajuta persoane aflate în suferință și neajunsuri materiale.

La ultima expoziție a Alexandrinei Dinu, din luna decembrie a.c., deschisă la Biblioteca Națională a României, împreună cu expozanta dr. Arety Candide Dinulescu, s-a creat o atmosferă frumoasă în care s-a manifestat o prietenie fără pic de invidie, o „cromatică a mediului prin suflet” pentru suflete.

Subsemnatul, împreună cu prof. Florin Ioan Stoenescu și actrița Doina Ghițescu am creat un amplu spațiu cultural prin care am pus în evidență capacitatea artei plastice de a trăi esența frumosului.

Roland Opreș

Prin arta sa plastică, artistul Roland Opreș, vrea să ne invite în al artei templu pentru a ne arăta și a ne spune cromatic o rugăciune, drept mulțumire către Creator. Munca sa pe plan pictural, pentru domnia sa, este o plăcută și prelungită desfătare, iar pentru alți prieteni cunoscuți și iubitori de artă, un îndemn.

„Inginer al sufletului omenesc, Roland Opreș este tipul de om și de artist plastic care domnește mulțumit peste ceea ce creează în lăuntru SINELUI, dominându-și, în același timp, prin cromatică, desen, compoziție, pasiunile, dorințele și meritele. În colectivitate, artistul plastic Roland Opreș, are purtarea unei gingașe roze, capabil să împartă parfum peste întreaga lume. Ca personalitate, rămâne, pe lângă faptul că este artist plastic, un sincer prieten, gata oricând de sacrificiu pentru binele aproapelui. Când stai în mijlocul picturilor realizate de domnia sa te simți minunat, parcă, precum și artistul este iubit și apreciat de publicul iubitor de artă și frumos.

Sufletul tuturor se umple de bucurie și de veselie; tablourile sale te aduc cât mai aproape de natură. S-a apucat să picteze, când în culoarea descoperit adevărata comoară a oamenilor: talentul, puterea de muncă, imaginația, inteligența și îndemânarea artistică în a crea frumuseți. Adevărata măreție a artistului plastic Roland Opreș este faptul că în primul rând se domină pe dânsul; numai așa reușește să domine a forța și pasiunea pentru artă.

Îl apreciez mult pe Roland Opreș și pentru faptul că știe să culegă și de la alții pilde ale artiștilor, pe care le imită. Un tablou pictat de artistul Opreș Roland rămâne viitorimii, ca un cadou lăsat moștenire de către autor, întregii umanități.

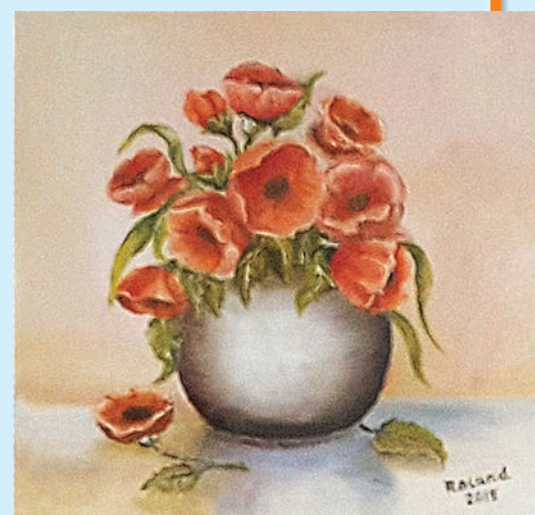
Prin felul cum scriu, frumos și laudativ, despre artiștii plastici, încerc să însușesc dragostea pentru frumos, folositor și plăcut, să aduc bucuria, nădejdea și aspirațiile fiecăruia la realitatea faptelor. Să preferăm bucuria, veseliei, pentru că veselie este un fel de

a te comporta, pe când bucuria este o stare a minții. „Veselia e de scurtă durată, bucuria e permanentă și constantă.” (Joseph Addison – 1672-1719, scriitor și om politic englez).

Când scriu despre pictură gândirea, mea-i cetate de lumină, cu multă strălucire, cât somn doar să nu vină. Când scriu despre artiști, îndemnul e de foc, mă ține treaz în miez de noapte, să n-ațipesc deloc.

Mulțumesc domnule Roland Opreș, că imaginar mi-ai permis să mă gândesc la domnia ta și la arta ta plastică, că ce-i frumos și lui Dumnezeu place.

cuprinși și călăuziți în fața frumuseții naturii înconjurătoare într-un suflet, simțire și destin artistic.

În treburile omenești nu există nimic desăvârșit și nu există muritor căruia chiar și cel mai timid critic, să nu îi găsească un motiv pentru a-l terfeli. Nicio dată nu voi fi capabil să vorbesc de rău pe vreun coleg în ale artelor plastice. Prin

arta lor plastică artiștii încearcă să completeze cu frumuseți defectele naturii.

Chiar din primul ceas viața ne e mai scurtă. Nimeni nu simte cum trece tinerețea, dar cu toții simțim când ea a trecut deja. Veșnicia atrage după ea pe fiecare spre Carul Mic ceresc și chiar spre Carul Mare, drept pocăință și binecuvântare; un pictor călător prin astrele cerești

așterne colorat minunății lumești, lăsând posterității vești care ajută să gândești.

Să nu ne zdruncinăm niciodată credința în propria putere de creație și în minunea noastră sfântă pe pământ și în arta plastică. Pe drumul artei divin, că mergem plângând sau mergem râzând, picturile noastre nu ne mai aparțin, noi rămânând o simplă ființă spre a ne trăi

viața în marea pocăință. Împlinirea dorului de o sublimă atingere este bucuria tristă că vom fi o frumoasă stingere.

Artiștii vor trăi aprinderea sublimă și arta plastică și vor sfârși într-o stingere cuminte. Pictura lor, poem fără cuvinte, destin trăit în rosturi de iubire, măreț consum frumos de fericire. Așa să ajute Dumnezeu!

Aurelia Lia Sturzoiu

Fiecare expoziție de pictură, de grup sau personală, în care picturi realizate de către **Aurelia Lia Sturzoiu** creează un decor fascinant românesc prin culoare, desen, compoziție.

Ca un simbol al creației domniei sale, în expoziție, tabloul *ROMÂN-IE* poate fi considerat emblemă națională, o reușită a artei plastice contemporane românești, în plinătate de lumină și

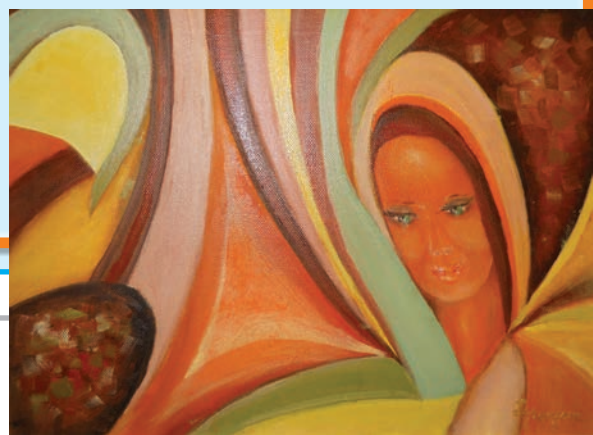
Trăiri intense, cromatice, pe care le simțim în mijlocul tablourilor semnate de Aurelia Lia Sturzoiu, rămân în sufletul iubitorilor și admiratorilor pentru artă și frumos, ca o puternică amprentă, prin armonia cromatică și frăgezimea culorilor în ulei, acrilice, acuarele. Tablourile sale, fidelă oglindă a frumuseții naturii, sunt prilejul prin care Aurelia Lia Sturzoiu își expune talentul și fericirea artistică, într-un plăcut delir al inspirației și al creației plastice.

Arta sa plastică ne îndeamnă la calm și la o solemnă reculegere spirituală ca o sublimă binecuvântare.

credință artistică. Deși absolventă a Institutului de Construcții din București, sensibilitatea sa artistică și abilitatea tehnică, măiestria cu care amestecă culorile, pe un desen frumos, curgător ca un pârâias, ce se naște din izvorul minții sale creatoare, rămâne un îndemn nume al artei plastice românești. Publicul însetat de artă și de frumos este o mare plastică, în care munca sa artistică, peisaje, flori, compoziții, naturi statice, personaje, se varsă ca un har dumnezeiesc.

La ora când scriu aceste rânduri, în fața ochilor mei, din aducere aminte, stă tabloul „GUTUI”, pe care mulți „pofcioși de frumusețe” și bun gust, l-au admirat cu „salivă în gură”, expus în Sala Rondă a Cercului Militar Național, cu mai mulți ani în urmă. Varietatea lucrărilor plastice ale domniei sale sunt capabile să sădească în sufletul tuturor, floarea pasiunii, pentru frumusețea artei plastice.

Cecilia Găinaru

Am cunoscut o personalitate de la care semenii au multe de învățat. Nu se lasă copleșită de nicio forță externă, ci doar voința proprie și interesul pentru frumos și inedit o preocupă. Deși medic, ca pregătire și profesie, a descoperit taina fericirii în arta plastică, taină care constă în capacitatea domniei sale de a

pe scara ierarhică, în istoriografia artelor plastice. Lucrările sale, gen vitraliu, sunt o completă stare sufletească, o puternică și sensibilă emoție artistică.

Admirabilele lucrări ale doamnei doctor Cecilia Găinaru vor rămâne drept tezaur artistic generațiilor ce vor veni, după ce nu vom mai fi, pentru a adăuga restul.

Cecilia Găinaru este un suflet însetat de cunoaștere, creare de frumos. Expresia materialității obiectelor de artă, expuse în expozițiile de grup și personale, au o senzorialitate palpabilă ca o sinteză a afirmării plastice, elaborată de medic și artist plastic deosebit. Cecilia Găinaru, atât în sfera limbajului artistico-plastic, cât și a conținutului subiectelor realizate, a cucerit și oferă o și plastice care se vor regăsi în

viitor, în toată sfera culturală. Arta sa, ca entitate individuală, este o prezență plastică purtătoare a gândurilor și trăirilor artistei, brand Cecilia Găinaru.

Într-o agresivitate dură și puternică a mediului, în arta sa plastică se găsește soluția viabilă ce poate fi salvatoare pentru păstrarea frumuseții și a demnității umane. La vremuri noi, oameni noi!

Se pare că doctorița Cecilia Găinaru și-a înțeles, pe deplin, rostul vieții sale în cer și pe pământ. Lucrările sale luminează, deșteaptă imaginații cu multă măreție și aduce tuturor bucurie, în spațiul locuibil, galerii de artă și ale colecționarilor. În preajma domniei sale se simte căldura spirituală și sufletească umană care, prin bunătatea sufletului, reușește să topească orice invidie profesională, asta și datorită faptului că artista plastică, Cecilia Găinaru, este și medic.

PORTILE DELTEI

Pentru turiștii cunoscători, Delta Dunării, poate cea mai exotică destinație europeană, este refugiul ideal pentru cei ce vor să scape de stresul marilor orașe. Tulcea, supranumită Poarta Deltei, este locul de unde înaintarea către inima Deltei Dunării nu se mai poate face decât pe calea apei, drum „fără pulbere” care se pierde în mare la Sulina.

Există undeva în România, un ținut fascinant ce nu poate fi străbătut decât pe drumuri de ape... Delta Dunării... Străvechiul fluviu își domolește undele și se strecoară odată cu legendele, prin canalele întortocheate, către ochiurile înșelătoare ale lacurilor acoperite de nuferi. În „Poemele Argonautice” ale lui Apolloniu Rhodiu, cu mii de ani în urmă, partea de jos a Dunării sau „Istrul cel larg și adânc”, figura sub numele de „Gulf sau Cornul Oceanului” – Keras Okeanoio... iar mărețul fluviu de la nordul universului antic grecesc, el însuși zeitate acvatică și părinte a numeroase nimfe și eroi se numea pe atunci „Okeanos Potamos”...

Chilia, cel mai nordic braț al Dunării, amintește și astăzi de Achile, eroul de la Troia, înmormântat după cum spun legendele undeva, pe o insulă situată la vărsarea Istrului în mare... iar pe Letea, cel mai vechi

ostrov din inima deltei, se spune că frumoasa Latona sau „Lete” l-ar fi zămislit pe Adonis sau Apollo, magnifica zeitate solară din antichitatea greco-romană...

Respectat și venerat de toate seminențele ce-au poposit pe malurile sale, fluviul, de-a lungul timpului, s-a numit: „Donare” la vechii traci... și a fost „Phisos” pentru fenicieni, „Istros” pentru argonauți, „Danubius” pentru romani dar și „Rio Divino” pe vremea lui Carol Quintul. Era o lume fabuloasă pe care păstorii traci, veniți de undeva din nord, aezii anticei Elade, o populau cu zeiți și monștri, cu ființe stranii și eroi...

Un alt peisaj, în care nu se poate pătrunde decât cu ajutorul scafandrului autonom, se ascunde sub oglinda apei. În acest univers de o stranie frumusețe, sub reflexele razelor de soare, totul plutește, totul devine fluid. Aici apa este mai mult decât suportul vieții... În ea se reîntoarce totul... Ea reprezintă însăși DELTA...

Dunărea ocupă locul doi ca mărime în Europa... dar dacă ținem cont de poziția geografică și de importanța sa istorică atunci fluviul este, cu siguranță, cel mai vechi „drum de ape” de pe străvechiul continent. Există undeva în Germania, în Munții Pă-

durea Neagră trei izvoare celebre: Breg, Brigach și Donauquelle. Din unirea lor se naște Dunărea, fluviul care, după ce separă Alpii de Carpați, două dintre cele mai importante lanțuri muntoase din Europa, se încapățânează să curgă spre est... În Defileul de la Porțile de Fier, se întâlnește din nou cu Carpații, pe care îi străbate transversal pe o distanță de 100 de km.

Chilia, Sulina și Sfântul Gheorghe sunt, de la nord la sud, cele trei brațe prin care, impresionantul fluviu se varsă în prezent, la capătul unui drum de peste 2860 de kilometri... în Marea Neagră...

Dacă acum 65 de mii de ani, Dunărea se vărsa în lacul Getic, ce acoperea Câmpia Română, abia după ce a atins Marea Neagră, ca fluviu definitiv constituit, cu 10 mii de ani în urmă, a început să își construiască actualul edificiu deltaic.

La data de 14 noiembrie 1878, cel mai important centru comercial de pe malul Dunării de Jos și principala poartă de intrare în Delta Dunării – Tulcea – era proclamată reședință a județului cu același nume. Primele informații despre Tulcea le găsim în jurnalul de călătorie al consulului Andrei Taranowski din 1570, dar sub temeliile construcțiilor moderne se ascund ruinele anticului Aegyssus despre care pomenește în secolul al III-lea înainte de Hristos, Diodor din Sicilia.

Sub cerul amestecat al miezului de vară, odată cu localnicii și turiștii sosiți din toate părțile lumii, ne imbarcăm și noi pe unul din

modernele vase de croazieră ce fac legătura, pe „drumul de ape” al Dunării, către est, cu Sulina... cealaltă poartă, dinspre Marea Neagră, a Deltei Dunării...

Suntem la Sulina, aproape de punctul „0” sau locul de unde începe măsurarea lungimii Dunării navigabile, care se face întotdeauna din aval către amonte și se exprimă în mile marine, echivalentul a 1852 de metri. Aceste cheiuri, dominate astăzi doar de cele câteva siluete gigantice ale vapoarelor ce așteaptă să plece în larg au fost odată pline de marinari și hamali cărând, descărcând, trebăluind și vorbind mai toate limbile pământului. Nu departe de clădirea, ce adăpostea odinioară Comisia Europeană a Dunării de Jos, locul de întâlnire al diplomaților din toate țările riverane Dunării, într-un mic parc, edilii au ridicat bustul marelui dirijor George Georgescu născut aici, la Sulina.

În orașul ridicat pe limba de nisip, de la hotarul dintre Dunăre și mare, singurul aflat pe teritoriul actual al Rezervației Biosferei Delta Dunării, străzile sunt numerotate cu cifre ca în America, o reminiscență a vremurilor când așezarea se afla sub influențe occidentale. Declarat în prezent monument istoric, doar Farul vechi, ridicat pe la 1870 de „Comisia Europeană a Dunării de Jos”, mai amintește de acele vremuri când vuietul mării răzbea până aici, în inima orașului...

Atestată documentar încă din secolul al X-lea, localitatea s-a extins în lungul fluviului, spre aval, pe fâșia îngustă de nisip din malul drept al brațului cu același nume: Su-

TEODORA MARIN

lina. Solul născut din depunerile aluvionare a fost, în parte, consolidat și cu nisipul care era transportat ca leșt și apoi descărcat aici, de corăbiile ce plecau pe mare încărcate cu mărfuri. Spre deosebire de alte orașe-porturi maritime obișnuite, Sulina nu are ca „hinterland” un pământ ferm, în spatele ei fiind Delta, iar în față Marea Neagră...

Lăsăm în urmă micul golf ce adăpostește pe timp de furtună bărcile localnicilor, și ochiurile de vegetație acvatică ale japselor, iar dincolo de podul peste unul din canalele, care se întoarce către sud, ne avântăm pe un pământ care nu exista în urmă cu mai bine de o sută de ani.

Plasată în estul Sulinei, plaja, mare, largă, generoasă și... sălbatică, teritoriu nou, în continuă expansiune, datorit de Dunăre, Sulinei, s-a format la adăpostul digurilor din aluviunile depuse de fluviu peste care marea

ca la locuințele ieșite din modă din orașele meridionale. Iată de ce pentru călătorul aplecat spre trecut și visare Sulina este mai mult decât cel mai estic oraș al României, cu cea mai joasă altitudine de 3,5 metri sau cu cea mai întinsă plajă de 30 de kilometri, el reprezintă poarta dinspre mare a Deltei Dunării...

Dărim Sulina, iar de astă dată ne îndreptăm spre nord – nord est, către una dintre cele mai interesante și controversate regiuni de la gurile de vărsare ale Dunării în Marea Neagră... Golful Musura, ce poartă numele unei prințese japoneze care, după cum spun poveștile, și-ar fi găsit, cândva, sfârșitul, pe meleaguri dobrogene. Nebănuite sunt căile Domnului... Un golf românesc cu numele unei prințese din Țara Soarelui Răsare. Lăsăm în urma noastră farul vechi care călăuzea cândva navigația la intrarea pe aceste canale și ne avântăm spre inima imensului golf care a început să fie colmatat nu doar de aluviunile aduse de fluviu. Undeva la capătul dinspre est și nord est al golfului, către Chilia, cel mai nordic braț prin care Dunărea se varsă în Marea Neagră, și totodată cel mai bogat în sedimente, a început să se formeze un cordon litoral care tinde să limiteze legăturile golfului cu largul mării. În mare măsură este vorba de un proces natural care va conduce probabil, într-un viitor îndepărtat la colmatarea sau umplerea cu sedimente a golfului Musura și la avansarea edificiului Deltaic. Un fenomen similar în anumite privințe, dar la o cu totul altă scară geografică și istorică, s-a petrecut undeva în sud cu complexul Razelm, separat de mare prin limanul de la Gura Portiței...

Cât vezi cu ochii este numai apă... apă care-și schimbă culoarea după cea a cerului. Doar aici, pe aceste nemărginite întinderi de apă, informațiile privind uriașa cantitate de sedimente cărate de fluviu, care depășește cu mult 70 de milioane de tone anual, capătă cu totul alte dimensiuni și semnificații. O mărturie a uriașei capacități de remodelare a geografiei locului este și prezența, la nord est de orașul Sulina, a lacului Musura. El s-a născut din tendința normală a brațului Chilia, aflat la granița dintre România și Ucraina și care, pe măsură ce își construiește, la nord est propria deltă, tinde să se arcuiască spre sud, sud-est și să se unească cu brațul Sulina... prinzând apele mării ca într-un clește uriaș. În punctul de unire al brațelor a răsărit un pământ nou, o parte nisip, o parte aluviuni... Un ținut al nimănui... netrecut încă pe hărți, hrănit de mare și de fluviu în egală măsură...

A rămas în istorie faptul că, la înființarea Comisiei Europene a Dunării de Jos, prin 1856, sir Charles Hatley, inginerul șef, supranumit părintele Dunării, a făcut o serie de studii și măsurători pe brațele Chilia, Sulina și Sf Gheorghe, în vederea alegerii celui mai propice pentru regularizarea hidrotehnică. Concluzia a fost că brațele Chilia și Sf Gheorghe sunt impracticabile navigației din cauza deltei de vărsare, meandricității brațelor și lungimii acestora pentru regularizare prin dragaj.

După mai bine de un secol și jumătate situația a rămas aceeași iar toate încercările și eforturile făcute de ruși, în perioada comunistă și ulterior de ucrainieni, de a face navigabil brațul Chilia, au eșuat. În perioada aceea nu se puneau ca acum problema protecției mediului sau a resurselor Deltei Dunării... și nu se făceau studii de impact...

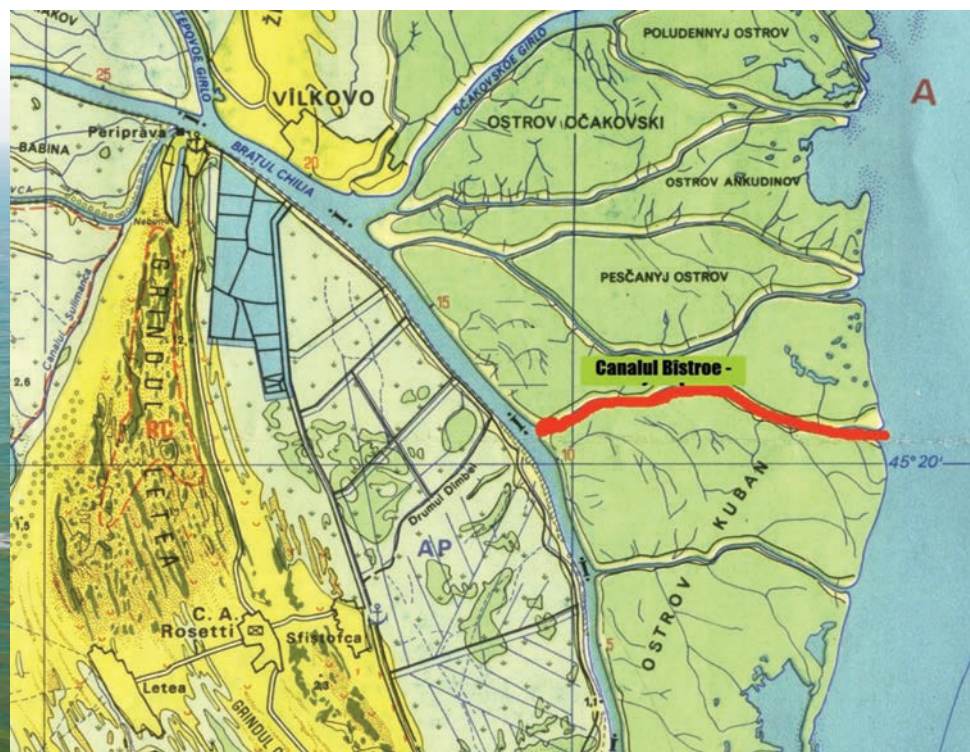
Iată de ce, în condițiile în care s-a înființat „Rezervația Biosferei Delta Dunării”, după anii 90’, construirea în prezent de către ucrainieni, a unui canal de navigație, cum este cel de la Băstroe, de la nord de brațul Chilia, ridică mari semne de întrebare... În acest teritoriu al nimănui născut din mijlocul apelor, peisajul este ca la început de lume... Resturi de scoici, melci și pene colorează apele străvezii și ne pun în temă că locul are chiriași... mulți, zgomotoși și... speiriați desigur de prezența noastră. Din rămășițele de la ospățul pescărușilor și chirelor ce tipă pretutindeni, s-au hrănit și înmulțit insectele, diversificând și ele hrana peștilor. Mai întâi au ajuns pe sol semințele viguroase de ciulin și ierburi care au prins rădăcini în pământul amestecat din aluviuni și nisip adus de mare... Apoi au venit păsările, care au găsit aici un loc bine protejat pentru cuibărit... Dar să nu uităm că și aici lumea se împarte în vânători și vânat, iar deocamdată păsările care roiesc continuu pe cerul de deasupra acestui pământ al nimănui dețin controlul. Ele au nevoie de forțe proaspete și de hrană pentru a-și crește viitorii pui, acum niște ouă vulnerabile bine puse la adăpost de dușmani, pe cea mai tânără unitate de relief din România... și să nu uităm din Ucraina.

În mod paradoxal, dacă din Delta Dunării, 5.050 de kilometri pătrați aparțin țării noastre și doar 710 kilometri pătrați sunt ai Ucrainei, aici pe țărmul născut din

ape este invers... Cum stai cu fața la mare și cu spatele la Deltă noi avem un petic mic în dreapta iar ei o imensitate în stânga spre nord-est. În acest loc de la marginea pământului, încă se mai construiește... De undeva din larg, valurile, pe timp de furtună, aduc și aruncă pe țărmul nisipos tot felul de resturi vegetale sau schelete de animale ucise în timpul urgiei. Este incredibil câte poți descoperi în acest deșert acvatic în continuă transformare... Ce ar trebui să facem pentru acest colț de lume nouă... dar pentru Deltă ? Răspunsul la această întrebare nu poate fi decât unul singur... Să nu intervenim cu nimic... și să lăsăm Dunărea și marea să își ducă în continuare războiul lor de milenii... și să respire, prin limanele, prin grindurile și ostroavele cele noi și cele vechi ale Deltei, această uriașă ființă acvatică care va dăinui atâta timp cât vor dăinui și viețuitoarele pe care le hrănește.

De drumul nesfârșit parcă, de ape, ne întoarcem la Sulina... Suntem mai bogați cu o experiență iar asta ne face să ne simțim parcă mai mulțumiți și privim apele din jurul nostru cu alte gânduri. Este greu de imaginat cum ceva atât de lichid cum este apa, cară atâtea tone de materie solidă încât poate crea o insulă, mică dar fermă sub picior, capabilă să întrețină viața.

Este multă liniște pe ape, iar gândul ne zboară la „punctul acela de mișcare, mult mai slab ca boaba spumii, dar stăpânul fără margini peste marginile lumii” cum spunea Eminescu... Dar marele poet nu se referea la oameni, ci la geneza lumii, din care facem parte și noi. Iar o parte din lume aceasta, poate cea mai frumoasă și mai pură, redusă la esență și cuibărită în sufletul nostru pentru totdeauna am lăsat-o acolo la granița dintre pământ și ape...

DIMOS RENDINDIS SAU DIMITRIS RAVANIS RENDIS - 1925-1996

1949-1968 REFUGIAT POLITIC ÎN ROMÂNIA

Născut în anul 1925, în Atena, într-o familie de mici burghezi, a scris și a luptat pentru proletariat.

A fost condamnat la moarte de către guvernul fascist, în 1948, pentru că a luat parte la rezistența greacă și a scris articole, poezie și texte de muzică, care instigau la luptă împotriva fascismului.

S-a refugiat împreună cu alți luptători greci și s-a perindat în blocul comunist, în mai multe țări după care s-a stabilit în România, în București.

A terminat facultatea de filologie.

A activat în România până în 1968 ca scriitor, a scris scenarii de film, piese de teatru și a publicat cărți și poezii.

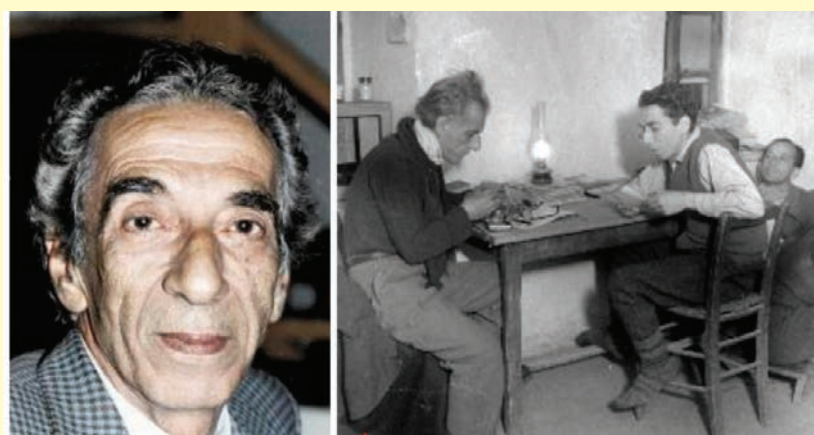
A fost prieten și colaborator cu mulți scriitori și regizori din România din perioada aceea cum ar fi Gheorghe Vitanidis, Lucian Pintilie, Geo Saizescu, Manole Marcus, Blaier, Fănuș Neagu, Nina Casian, Cezar Grigoriu etc.

În 1968 ajunge mai întâi la Paris, apoi în Atena unde a continuat să scrie până în 1996 când a murit.

Traducerea poeziilor – Ion Brad
Selecția textelor – George Canache

Pe această cale mulțumim dlui regizor Mimis RAVANIS, fiul poetului, pentru acceptul apariției acestei pagini.

Reînnoire

Acolo unde se împărțeau anii
pentru fiecare
m-am dus și eu.

„Dumneata, mi s-a spus, câți vrei și pentru ce?”
„Douăzeci, am răspuns, douăzeci, să schimb lumea!”

Cheltuindu-i pe toți, m-am dus iarăși:
„Dați-mi încă douăzeci să schimb lumea !”

Dar șiăștia s-au dus...

Înfățișându-mă din nou, m-au dat afară:
„Să ne trimiți, mi-au spus, pe fiul dumitale...”

Întoarcere

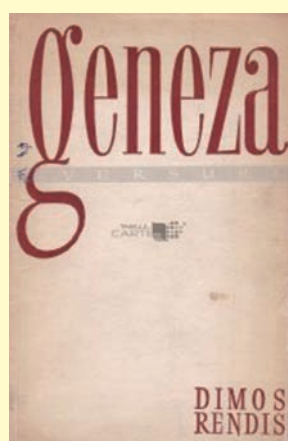
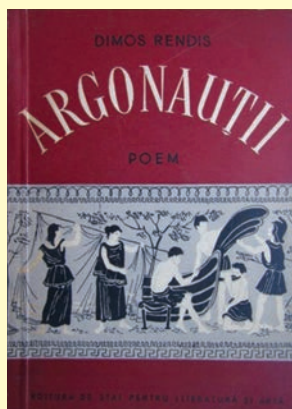
Ce-mi trebuia
atâta fericire
de vreme ce mă-ntorc
plângând
și-mi reazim capul
de genunchii mamei...

Donatorii de sânge

Tineri turiști din Scandinavia
cu rucsacul doldora-n spate
colindă lumea...

Când nu mai au bani de întoarcere,
se duc la Bănci Pentru Sânge
oferind focul lor tânăr
cu câțiva dolari pe litru.

...Învață războiul...

Studii superioare

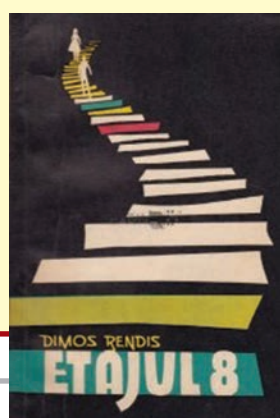
Au încetat cursurile
ca să facem studii superioare în stradă.

Arhitecții construiesc baricade,
medicii învață durerea,
juriștii fac practică la școala dreptății,
matematicienii calculează rezistența puterilor,
inginerii măsoară lungimile de undă,
fizicienii controlează compoziția sângelui,
pictorii,
cu șevaletul în fața tancurilor,
zugrăvesc chipul Morții.

Recidivist

„Printre cei uciși se află Diomidis
Commos, ani 17, recidivist.”
(Comunicatul Ministerului Ordinii
Publice.)

Desigur,
era recidivist Diomidis.
La cinci ani, pe umerii tatălui, striga
pentru libertatea Ciprului,
la zece ani, desculț,
cu o felie de pâine în buzunar,
se-ncolona în Marșul Păcii,
la doisprezece ani, cerea Democrație.
La șaptesprezece
purta în mâini o placardă:
Pâine – Cultură - Libertate.

Veste bună

-În clipa asta, Elinilor, în clipa asta,
în fața porții s-a oprit un tanc !
Căpitanul a ridicat mâna și ne-a salutat!
În clipa asta, Elinilor, în clipa asta
armata e-a noastră!
N-o să tragă în noi!
În clipa asta a ridicat mâna și ne-a salutat
un căpitan. N-o să tragă în noi!
Numai fierul mai este al lor,
inimile sunt ale noastre! N-o să tragă în noi!
În clipa asta
se-nfrățesc pe străzi
civilii cu soldații.
N-o să tragă în noi.
... Dar s-a ridicat o altă mână
și-a ordonat: foc!

Cristiana Marinescu

PICTOR PROFESOR COJOCARU VERGIL-COVER

Artista plastică, **Cristiana Marinescu**, în mai multe expoziții de pictură, într-o bucurie a succesului, a reușit să trezească în sufletul unui public însetat de artă și de frumos, patimi ale spiritualității artistice printr-un sfânt și sublim mister plastic.

Doamna Cristiana Marinescu este o adevărată creatoare de gânduri pașnice și artistice primăvăratice și tinerești. Arta domniei sale, novatoare, dovedește că orice gând armonios se poate exprima în arta plastică prin mai multe feluri: tehnic, pictură, tehnică mixtă, colaje.

„Taina noutății” artei sale plastice se află în simțul și cuviința sufletească ale artistei, precum și în spiritul de observație a ființei sale. Forțe intime ale unei cromatice explozive prin reacții plastice spontane, au efectul unei descătușări artistice de mare talent și originalitate.

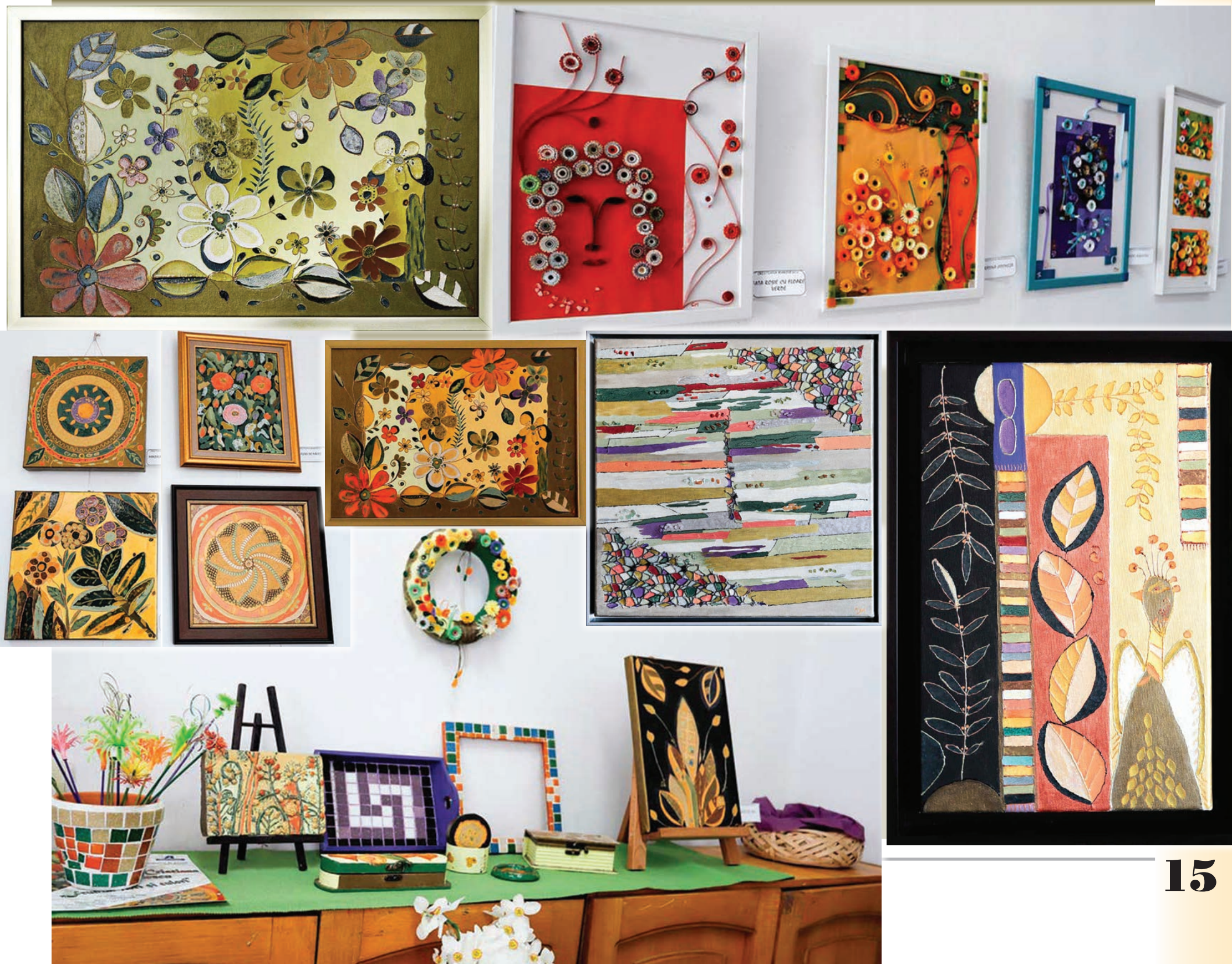
Arta sa plastică, împreună cu artista creatoare de plăcut frumos, te îndeamnă să simți că trăiești o veșnicie starea de grație a clipei

și înțelegerea că frumusețea lumii există în toți oamenii.

De noi depinde să știm când și cum să privim ceea ce ne înconjoară, să înțelegem universul și frumusețile sale, în mijlocul cărora trăim, într-un spiritual armonios.

Într-un articol pe care l-am scris, cândva, și pe care l-am publicat în publicația „Independența Română. Independența prin cultură”, mulțumeam artistei plastice Cristiana Marinescu pentru ocazia de a sta, eu însumi, de vorbă cu mine, despre folosul frumosului, într-o expoziție de pictură originală, emblematică. Inima omenească nu este săracă în a aprecia cugetul și gândul înscris în el, potențial spirit latent pe care, la superlativ artista plastică Marinescu Cristiana l-a expus armonios cromatic pe pânză, carton, hârtie.

Indiferent de ramura plastică în care își manifestă talentul un artist plastic, operele plastice inspirate de gânduri bune și frumoase rămân nobile și etern valabile.

Logica strigoniană

Într-un faimos poem din **Les Fleurs du mal** Charles Baudelaire își invită cititorii la o călătorie aparte: „Mon enfant, ma soeur, / Songe à la douceur / D’aller là-bas vivre ensemble ! / Aimer à loisir, / Aimer et mourir / Au pays qui te ressemble !” Deci, o călătorie într-o țară ideală (modelul fusese oferit se pare de Olanda), în care merită să „iubești și să mori”, căci e o țară ce-ți seamănă...

Acolo, totul nu-i decât rânduială și frumusețe, / lux, calm și maximă plăcere („Là, tout n’est qu’ordre et beauté, / Luxe, calme et volupté.”) vestește poetul. O țară ce-și dezvăluie „la splendeur orientale” și unde „tout y parlerait / À l’âme en secret / Sa douce langue natale”.

Tocmai „splendoarea orientală” descrisă ne face să nendoiim că modelul ar fi putut fi livrat de Țările de Jos și că avem de-a face cu o patrie ficționară, ivită din imaginația productivă a autorului.

Bineînțeles nu toate propunerile de acest tip sunt în spații ideale. Mai ales în ultimul secol invitațiile lansate către cititor au vizat mai cu seamă lumi hâde, desfigurate de istoria contemporană a lumii. Așa s-a întâmplat cu cărțile lui Evgheni Zamiatin (**Mî –Noi**), Andrei Platonov (**Cevengur**) ori cu cele ale lui George Orwell (**1984**) ori Aldous Huxley (**Brave New World**). Toate vizează „mândra lume nouă” născută ca urmare a unor fracturi istorice importante și în care, sub pretextul cast al libertății individului se făuresc cele mai dureroase cătușe.

TITUS VÎJEU

O nouă „invitație la călătorie” într-o astfel de strâmbă alcătuire ne-o face domnul Mihai Șurubaru în cartea sa **Arcanele Strigoniei**. Domnia sa este un cineast cu solide contribuții la istoria animației românești atât prin dicționarul său **Filmul de animație – Artă și magie** (care e mai degrabă un ghid biofilmografic) apărut în 2017 la editura *Clasic Studio*, cât – mai ales – prin filmele semnate în calitate de scenarist și regizor din care nu lipsesc producțiile cu tematică istorică (**Balada lui Tudor, Stejarul din Borzești, Novăcești**) ori cea detectivistă (**Aventurile lui Pin-Pin, Uimitoarele aventuri ale celor trei muschetari, Detectivul Kyx**). Umorel său bine filtrat e prezent în **O zi din viața lui Ionescu**, distins în 2009 cu premiul UCIN.

Duplexul Artă și Magie, aflat în titlul cărții sale despre animația românească își reafirmă vigoarea în cartea despre care tocmai v-am pomenit și care ne introduce într-o lume de „democrație populară” ce va evolua spre un comunism aberant. Procesul va continua din păcate și după cealaltă fractură istorică, a revoluției din decembrie 1989 cu o la fel de neîntâmplătoare răsturnare axiologică.

Acestea fiind spuse nu cred că trebuie să considerăm Strigonia drept o țară îndepărtată, situată eventual la capătul lumii. Ea este chiar aici, suprapunându-și conturul peste cel al unei Românie ce-și caută de bune decenii revenirea la normalitate.

Pentru a fixa începuturile marelui derapaj de la logica formală și înlocuirea acesteia „en fanfare” cu logica strigoniană, întemeiată pe erori flagrante, autorul (n. 21 iunie 1949 la Ploiești) apelează la propriile „amintiri din copilărie”, trăite în urbea petroliferă natală în epoca Sovromului și a consilierilor sovietici, dar și a activiștilor de partid indigeni ce militează neabătut pentru o lume mai bună și mai dreaptă exclusiv în favoarea lor și a acoliților.

„Republica” ce se va naște pe strada Miron Costin nu diferă prea mult de vestita „republică de la Ploiești” în care se vestea suveranitatea „boborului”.

Oricum, spiritul necruțător al lui Caragiale răzbește prin timp și sancționează noile întocmiri sociale într-o urbe atât de celebră: „Strada era o minibiocenoză ce viețuia într-un mini biotop, ar spune un erudit, stăpân al neologismelor, dar eu vă spun mai simplu – era o stradă magică. Puțini lucrau la stat. Totul se manufactura pe stradă și schimbul se făcea la troc”. Așa începe Mihai Șurubaru descrierea unei străzi mai mult sau mai puțin sărmene, cu locuitori feluriți (croitori, cizmari, crescători de porumbei voiajori, tâmplari de cruci și coșciuge, foști milițieni și cântăreți la acordeon ce-și ascundeau sub game muzicale calitatea de bătauși profesioniști...). Aici, pustimea aspiră la gloria stârnită de „aventurile submarinului Dox” și alte colecții interbelice, unii din ei propunându-și precum frații Șurubaru să devină mari artiști – punând în scenă povestea shakespeariană a nefericitului Prinț al Daniei.

Eșecul instaurării unei „republici” pe strada Miron Costin n-a fost cea mai mare tragedie administrativă. Copiii și-au continuat drumul în viață până când „o liniște de mormânt” avea să se așeze peste amintiri. Cu un ultim efort Mihai Șurubaru le dezvălește din uitare și bine face. Când se va întoarce la „casa vrăjită” nu o va mai afla în pi-

cioare, dar magia ei va continua să existe în scrierea sa. De fapt tot ce se va întâmpla în Strigonia va fi magic într-un fel sau altul. Confruntarea eroului narator cu forțele obscure ce-l înconjoară va fi decisă de fiecare dată de zâna bună a ficțiunii ce va distruge pândalnică logică strigoniană.

În acest fel, Aristotel se va dovedi mai puternic decât Marx, Lenin și Stalin, cărora le putem alătura mii de alți „reformatori” ai normalității istorice, care s-au străduit să ingenuncheze legile formale ale gândirii (legea identității, legea contradicției, legea terțului exclus) prin noile legi ale puterii, exprimate de dictatura proletariatului și alte exerciții de forță ce au așezat o bună parte din omenire – timp de câteva generații – sub semnul tragic al opresiunii individuale și colective.

Spre deosebire de autorii citați deja, care au descris această lume sub semnul distopic al literaturii, Mihai Șurubaru pare a fi adeptul unei maniere „soft” de a o înfățișa, precum făcuseră la timpul lor „veselii” prozatori sovietici în privința epocii noii politici economice NEP prin care bolșevicii încercau să împace varza comunistă cu o costelivă capră capitalistă. Mă gândesc la cărțile lui Ilia Ilf și Evgheni Petrov (**Vițelul de aur, 12 scaune**) la cele ale lui Valentin Kataev (**Delapidatorii**) sau la piesele lui Mihail Bulgakov (**Țarul Ivan își schimbă profesia**) ori Nikolai Erdman (**Sinucigașul**) care încântă încă cititorii și spectatorii din lumea largă, chiar dacă perioada descrisă stă de mult timp sub lespede grea a istoriei.

Despre felul în care un nou edificiu politico-social și-a impus „adevărurile” sale neadevărate ne vorbește cu multă pricepere narativă Mihai Șurubaru în această carte în care „efectul Strigonia (...) cu puterea unei găuri negre căreia nu-i scapă nici măcar fotonii, te poate atrage în spinul unui vortex ce te face să trăiești evenimente bizare, pe care nu le vei povesti nimănui, pentru că nici chiar tu nu le crezi cu adevărat”.

Ei bine, lectura acestei „blackhole” are și darul de a-și aspira cititorul, transpunându-l într-o lume pe care o (re) descoperă cu sentimentul că nu-i este pe de-a-ntregul necunoscută... Dimpotrivă!

Dacă plouă și ai umbrelă cu buton, când o deschizi brusc te poți trezi pe alte tărâ-muri. Așa m-am trezit eu cu umbrela, cam ca Mary Poppins, tocmai la Stonehenge! E bine să acordați o mult mai mare atenție obiectelor. Fiți prudenți, pentru că sunt răz bunătoare. Când auziți că i-am căzut cuiva în cap, un ghiveci cu flori, să știți că pot fi multe interpretări, ce țin de lumea simbolurilor. Dacă ghiveciul are flori, poate fi un semn bun, depinde însă chiar și de culoarea florilor. Dacă florile sunt albe, e un semn de pace și liniște, dacă sunt roșii, înseamnă sânge și te poți aștepta la o dramă. Dacă sunt violet, înseamnă că ai halucinații. Dar dacă florile sunt vește-jite, du-te repede acasă, încuie ușa cu cheia și telefonează de urgență unui medic cardiolog.

Obiectele își pot bate joc de tine, după ce ți-au studiat slăbiciunile. Ele pot comu-nica între ele cu ajutorul oglinzilor sau cu reflexiile din geamuri. Întrebați vă rog, o croitoreasă, unde i-au dispărut pernuța cu ace, sau foarfecele și de unde reapar în aceeași zi și în același loc! Un scriitor îți poate povesti cum i-a dispărut pixul dintre degete, sau cum i-au dispărut litere de la mașina de scris, sau pagini întregi din noul roman!

Am citit că, un instalator și-a surprins geanta cu scule traversând o autostradă! Un șifonier, a profitat că stăpânii sunt plecați în stațiune la odihnă și-a fugit de acasă! A traversat DN1 și din neatenție sau necunoaștere, a intrat în coliziune cu un TIR tur-cesc încărcat cu oi. Tirul s-a răsturnat, iar oile au fugit în pădure și s-au sălbăticit – atacau căprioare și chiar mistreți! Șifonierul ușor avariât a fugit de la locul faptei! Po-liția a organizat potere de scotocitori cu câini dresați și speră ca în scurt timp, cu aju-torul populației, șifonierul să fie localizat și imobilizat.

Și uite așa, în timp ce experiența în ale scrisului se limita la scenarii pentru proprii-le-mi ipotetice filme și la eseuri în reviste și ziare, când m-am apucat să desenez personaje pentru noul film ce nu va fi produs niciodată, pixul cu de la sine putere, în loc să deseneze s-a apucat să scrie singur poveștile pe care le citiți acum! Eu nu am făcut decât să mă supun voinței pixului!

MIHAI ȘURUBARU

Casa Matei

Pensiunea Casa Matei - Berca - Vulcanii Noroioși

Am deschis Pensiunea Casa Matei în Berca - Buzău în anul 2007, la data de 1 ianuarie, exact în ziua în care România devenea membră a Uniunii Europene. Ne-am asumat o responsabilitate în fața oaspeților pensiunii, dar și în fața propriilor angajați, că vom asigura standardele de calitate care caracterizează turismul european civilizat.

receptie@casa-matei.ro; Tel: 0722.601.300 / 0722.677.171 / 0238.510.830

Pensiunea Berca

Pensiunea Berca

O minunăție apărută în proximitatea Casei Matei. Vă invităm cu drag să vă relaxați într-o oază de liniște și confort, cu un peisaj absolut mirific. La noi, găsiți un loc unde să vă detașați de cotidian. Pentru oaspeții noștri fideli, fiecare vizită nouă la pensiunea noastră va fi, cu siguranță, o surpriză plăcută.

Satul Banului

La noi vă puteți simți din nou copii alături de copiii voștri. Vă invităm să redescoperiți cum e viața fără telefoane, tablete sau laptop-uri, să redescoperiți joaca liberă în aer curat, să transpirați jucându-vă, să obosiți relaxându-vă.

Petreceri și Brunch-uri

Cele mai autentice petreceri au loc în bățatură sau în hambar. Spațiul unic și versatil te introduce în **atmosfera de la țară**, unde socializarea este reală!

Gustul rețetelor tradiționale

Oaspeții noștri se vor bucura de bucate tradiționale muntenesti preparate după rețetele transmise din generație în generație în familia noastră, utilizând ingrediente proaspete și de cea mai bună calitate. Tehnicile de gătire străvechi românești se păstrează la noi în gospodărie, preparatele fiind simple și gătite în tihnă.

Str. Vlaicu nr. 702c, Satul Banului, Măgureni, Prahova
+40 758 997 997 / +40 244 384 731
contact@satulbanului.ro

Calea Călărașilor 169, Sector 3, București, 030615
Tel: 021.327.44.64, 021.327.44.65, 021.321.46.67

CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR

- ÎMPRUMUTURI AVANTAJOASE;
- AJUTOARE MATERIALE NERAMBURSABILE;
- AJUTOARE DE DECES;
- AJUTOARE PENTRU TRATAMENTE MEDICALE;
- LOCURI DE ODIHNĂ ÎN HOTELUL CARP, PUCIOASA;
- EXCURSII ÎN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE;
- CONSULTAȚII JURIDICE GRATUITE OFERITE DE AV. ANDREEA CRISTEA;
- BILETE ȘI INVITAȚII GRATUITE LA SPECTACOLE;
- ACTIVITĂȚI CULTURALE DIVERSE.

CONTACT

CARP Nr.1 SENIORII
București, str. Dr. Iacob Felix,
nr. 10 A, Sectorul 1,
tel. 021/316.62.62, 0729/964.395
e-mail: carpseniorii1@gmail.com

VĂ AȘTEPTĂM ALĂTURI DE NOI!

Performeri români pe arenele iernii

Primele două luni ale anului au oferit sportivilor români satisfacția obținerii unor rezultate peste așteptări la câteva competiții importante ale sezonului alb. Au fost mai întâi cele trei medalii, dintre care două de aur și un bronz la Jocurile Olimpice de Tineret, completate de câștigarea Mondialelor under

la monobob, probă ce va figura în programul feminin al Jocurilor Olimpice de Iarnă din 2022, de la Beijing. Georgeta a urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului întrecerilor de la Saint Moritz, cu un total de 2:26,84, devansându-le pe slovacă Viktoria Cernavska, cu 51 de sutimi și pe germana Celine Harms, cu 52. Robert a avut

pentru Tineret. Până atunci, FR de Schi-Biatlon și-a propus să organizeze competiții de nivel mondial, pregătitoare ale acestui eveniment deosebit.

După cum ne-a declarat în exclusivitate **Florin Țicu**, secretar general al federației de Bob-Sanie, cei doi sportivi, descoperiți acum trei ani la Sinaia de antrenorul Cezar Popescu, s-au remarcat la concursuri internaționale ale categoriei lor de vârstă, 18 ani și apoi la cel de calificare de la Lillehammer, unde s-au clasat în primii trei. Obiectivul lor vizează prezența la ediția olimpică din 2026, de la Cortina D'Ampezzo. Sănierii au prins acum la Cortina un loc 5 la echipe mixte, prin sinăienii Corina Buzătoiu, Darius Șerban, simplu, Răzvan Turea, Sebastian Moțca, dublu, un loc 6 la simplu, prin Corina Buzătoiu și un loc 8, la dublu fete, Petra Tolomei, Daria Căciulan, de la CSS Petroșani.

Boberii s-au mai aflat în prim-plan la Mondialele under 23, unde dublo-ul **Mihai Tentea-Ciprian Daroczi**, antrenat de Iulian Păcioianu, a luat aurul, după argintul de la Europene, **Andreea Grecu** și **Ioana Gheorghe/Katarina Witt**, pregătite de Paul Neagu, au câștigat Cupa Europei. **Raluca Strâmăturaru** a cucerit Cupa Națiunilor la sanie, iar echipa de juniori a fost a treia la Europene.

Premieră mondială la Râșnov

Râșnovul avea să intre anul acesta în premieră pe agenda localităților care organizează Cupa Mondială masculină de sărituri cu schiurile. Precedată de competiția similară feminină, organizată pentru a șaptea oară aici de federația de specialitate din țara noastră, unde **Dana Haralambie** avea să ocupe locul 28. Competiția băieților a fost un regal pentru numerosul public, cu doi germani pe primele

23 la bob dublu băieți și a Cupei Europei la bob 2 senioare și a două bronzuri continentale la sanie juniori. La care se adaugă două trofee de aur și tot atâtea de argint la întrecerea de schi alpin FIS Children Trophy, desfășurată la Poiana Brașov. Plus evoluții meritorii la etapele de Cupă Mondială de la Râșnov.

Georgeta Popescu și **Robert Andrei Nica**, de la Clubul Sportiv Orașenesc Sinaia, s-au dovedit cei mai buni

același timp, 2:24,80, cu germanul Alexander Czudaj, ambii adjudecându-și aurul. Bronzul a fost cucerit de **Ramona Elena Ionel** la sprint echipe mixte patinaj viteză. La Lausanne a avut loc o discuție cu **Thomas Bach**, președintele CIO, susținută de **Ionuț Stroe**, ministrul Tineretului și Sportului din România și **Mihai Covaliu**, președintele COSR, despre intenția țării noastre de a organiza în 2028 ediția de iarnă a Jocurilor Olimpice

poziții, Karl Geiger și Stephan Leyhe, liderul Cupei Mondiale, austriacul Stefan Kraft, mulțumindu-se cu locul al treilea. Chiar dacă nu a ajuns în primii 30, tânărul **Daniel Cacina**, 18 ani, rămâne o promisiune pentru viitoarele întreceri. **Walter Hoffer**, directorul competiției din partea FIS, a apreciat eforturile organizatorilor (FR de Schi-Biatlon, împreună cu Primăria orașului Râșnov, cu sprijinul MTS și COSR) pentru bunul mers al unor întreceri de asemenea nivel, la care au participat cei mai buni săritori cu schiurile ai momentului.

FIS Children Trophy, a treia oră în Poiană

Deși mai puțin mediatizat, FIS Children Trophy, eveniment dedicat copiilor de 12-16 ani, practicanți ai schiului alpin, a atras la Poiana Brașov peste 100 de viitoare speranțe, din diverse țări, ale acestui frumos sport de iarnă. Reprezentanții noștri s-au numărat printre protagoniști, impunându-se la slalom uriaș under 14 prin **Jennifer Nagy Remetean** și **Ioan Corlățean**, ambii de la Clubul Sportiv Școlar Baia Sprie. Succese completate de două medalii de bronz la slalom cucerite de **Alexandru Matei Oancea** și **Răzvan Trăistaru**, de la Clubul Sportiv Școlar Sinaia. Rezultate, în urma cărora, România a ocupat un meritoriu loc 3 în ierarhia pe națiuni, după Bulgaria și Austria.

Pagină realizată de RADU LEVÂRDĂ

AVOCATUL CASEI

Contractul de editare

Editarea unei opere constă în reproducerea și răspândirea ei în public printr-o fixare materială și durabilă. Editarea operelor literare și științifice este o veche îndelnicire, iar inventarea tiparului a reprezentat un moment de răscruce pentru dreptul de autor, prin consecințele pe care multiplicarea cărților le-a avut în reglementarea raporturilor dintre autori, tipografi (editori) și consumatori. Odată cu inventarea tiparului, „geniul uman a devenit mai fecund, cărțile noi s-au înmulțit, munca autorului și industria de librărie au devenit mai rentabile”, după cum aprecia A. Breulier. Dreptul de autor este, incontestabil, și rezultatul luptei duse de autorii operelor, obligați să cedeze proprietatea și utilizarea manuscriselor lor în favoarea tipografilor, care dețineau monopolul în domeniul lor de activitate, pentru câștigarea dreptului de a dispune în mod exclusiv și pe o durată de timp cât mai mare de creația lor intelectuală. Practica demonstrează că nici în zilele noastre interesele autorilor de opere și ale editorilor nu sunt convergente și că, în general, activitatea de creație intelectuală nu este, cel puțin la noi, remunerată corespunzător. Dar, chiar și după cristalizarea instituției dreptului de autor, o lungă perioadă de timp contractul de editare nu a avut o reglementare proprie, fiind supus regulilor dreptului comun, regulilor aplicabile în alte materii, în particular celor din materia vânzării-cumpărării. Opoziția la codificarea

regulilor contractului de editare a venit tot din partea editorilor, partizani declarați ai regimului de libertate a convențiilor și care considerau că legiuitorul nu trebuie să intervină în raporturile lor cu autorii, atât timp cât autorii înșiși nu o reclamă. De altfel, la o Conferință a Cărții, care a avut loc la Anvers, în anul 1890, editorii au susținut că o lege asupra contractului de editare ar opri orice progres în valorificarea creațiilor intelectuale și că legiuitorul, reglementând acest contract, nu ar putea opri părțile contractante să deroge de la dispozițiile legii, care nu ar garanta sau nu ar oferi decât un minim de protecție. Codificarea regulilor contractului de editare este o realizare de dată recentă chiar și în dreptul francez, mai ales dacă avem în vedere importanța acestui contract pentru utilizarea operelor. Contractul de editare este cea mai frecventă modalitate de valorificare a drepturilor patrimoniale de autor, motiv pentru care este amplu reglementat în majoritatea sistemelor de drept. Legea noastră definește contractul de editare ca fiind convenția prin care titularul dreptului de autor cedează editorului, în schimbul unei remunerații, dreptul de a reproduce și distribui opera (art. 48 din Legea nr. 8/1996). În Franța, art. 132-1 CPI definește contractul de editare ca fiind contractul prin care autorul unei opere a spiritului sau succesorii săi cedează, în condiții determinate, unei alte persoane numite editor, dreptul de a fabrica sau de a face să fie fabricat un număr de exemplare ale operei, cu obligația pentru

aceasta de a asigura publicarea și difuzarea ei. În ceea ce privește definiția dată de legiuitorul român, acesta nu a avut în vedere numai cazul de transmitere a dreptului de reproducere și distribuție, adică numai cesiunea exclusivă, cum pare la prima vedere, ci și cazul concesiunii/licenței exploatării operei prin reproducere și distribuție), deoarece art. 51 alin 1 lit b din Legea nr. 8/1996 impune, sub sancțiunea anulării, inserarea unei clauze care să prevadă natura exclusivă sau neexclusivă a cesiunii. În limbajul comun, termenul de „editare” trimite imediat la carte, la reproducerea operelor scrise. Domeniul de aplicare nu este însă limitat la operele scrise și la reproducerea acestora. Art. 48 nu distinge între operele scrise și celelalte. Rezultă că orice tip de operă de creație intelectuală, susceptibilă de reproducere poate fi editată: operele literare, grafice, muzicale, multimedia etc. De asemenea, o operă poate fi editată în mai multe feluri, în funcție de suportul pe care este fixată: de exemplu, o operă muzicală poate fi editată pe hârtie sub formă de partitură, apoi sub formă de discuri, casete, CD-uri ș.a. Tot în ceea ce privește domeniul de aplicare, editarea vizează numai reproducerea întocmai a operei, iar nu și adaptarea. Nu constituie un contract de editare cesiunea dreptului de traducere sau de adaptare a operei. Autorul unei opere are, potrivit art. 13 lit i din legea nr. 8/1996, dreptul patrimonial de a autoriza sau interzice realizarea de opere derivate, iar potrivit art. 16, prin realizarea de opere derivate se înțelege traducerea, publicarea în culegeri, adaptarea, precum și orice altă transformare a unei opere preexistente, dacă aceasta constituie creație intelectuală. Această „autorizare” nu înseamnă, de fapt, decât cedarea în favoarea unei alte persoane a dreptului autorului de a traduce sau adapta el însuși opera, adică de a crea o operă derivată. Fiind vorba despre o cesiune, în cazul unei atare clauze, se vor aplica dispozițiile comune din art. 39 și urm din Legea nr. 8/1996. În situația reglementată prin art. 13 lit i și art. 16 din această lege, autorul este cel care decide cine să fie traducătorul operei sale sau, după caz, persoana care va face adaptarea operei. Art. 49 are în vedere ipoteza în care autorul lasă la latitudinea editorului să decidă cine va traduce sau adapta opera. Tocmai datorită importanței unui asemenea contract, care permite crearea unei opere derivate de către o persoană, a cărei alegere nu mai revine autorului operei originale, legiuitorul a prevăzut, în art. 50, obligativitatea unei clauze exprese în acest sens, în contractul de editare. Legea franceză conține prevederi asemănătoare în art. 131-3 alin 3 CPI, impunând ca acțiunea de cesionare a drepturilor de adaptare audiovizuală să fie constatată printr-un contract scris, pe un document distinct de contractul de editare propriu-zis, măsură justificată în doctrina franceză prin faptul că 35% din operele audiovizuale sunt adaptări ale operelor literare. Definiția dată contractului de editare permite a se face distincție între acesta și alte contracte prin care se valori-

Avocat dr. GEORGE VLAICU
Baroul București
0722 37 99 88
0736 94 91 61
vlaicug_03@yahoo.com

fică drepturile patrimoniale de autor. O primă distincție trebuie să fie făcută între contractul de editare propriu-zis și contractul de cesiune a dreptului de reproducere. Acesta din urmă nu creează în sarcina cesionarului obligația de a reproduce opera. Astfel, cesionarul dreptului de reproducere dobândind o facultate, și nu o obligație, este liber să publice opera sau nu și are deplină putere de a decide care este momentul cel mai potrivit pentru a o face. În cazul contractului de editare, reproducerea și distribuția operei se fac pe cheltuiala editorului. Nu va constitui contract de editare convenția prin care titularul dreptului de autor împuternicește, pe cheltuiala sa, pe un editor pentru a reproduce și, eventual, a difuza opera, art. 48 alin 2. Aici e vorba de un contract de antrepriză, ale cărui reguli se aplică în mod corespunzător. Nu constituie contract de editare, ci contract de societate în participațiune, convenția prin care autorul însărcinează pe un editor să reproducă și să difuzeze opera pe cheltuiala editorului și în care s-a prevăzut angajamentul reciproc al părților de a împărți beneficiile și pierderile în proporția convenită. Legea noastră permite stabilirea retribuției cuvenite titularului dreptului de autor și în mod proporțional cu încasările, dar aceasta nu schimbă natura contractului decât în cazul în care părțile își asumă împreună și pierderile. Intenția de a forma o societate nu reiese din simplul fapt al plății autorului proporțional cu numărul exemplarelor vândute. Contractul de editare este un contract special, sinalagmatic, oneros și comutativ, consensual și translativ de drepturi și este valabil numai dacă se încheie în formă scrisă. Editorul este un intermediar între autor și public. Sperăm că am răspuns detaliat mai multor întrebări ce ne-au fost adresate de directorii Editurilor Axis din Oradea, *Punct și virgulă* din Sibiu și *Arta scrisului* – Constanța.

Editată de
UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI
DIN ROMÂNIA
- **Președinte DORU DINU GLĂVAN**

Director general
DORU DINU GLĂVAN

Redactor șef
RODICA SUBȚIRELU

Redactor șef-adjunct
TEODORA MARIN

Editor coordonator
OVIDIU ZANFIR

Secretar general de redacție
MIHAELA RUSU

MEMBRI FONDATORI:

DORU DINU GLĂVAN (UZPR)
RODICA SUBȚIRELU (UZPR)
MIHAELA RUSU (UZPR)
CLEMENTINA TIMUȘ (UZPR)
ELIZA ROHA
CORINA POPESCU (UZPR)
IOANA UNGUREANU
ANCA SIMILEA GIACOMELLO
CLAUDIA MOTEA (UZPR)
NICOLAE CABEL (UCIN)

Consultanță juridică:
av. dr. GEORGE VLAICU

Seniori editori:

Conf. dr. CORNELIU ZEANA (UZPR)
Conf. univ. dr. GABRIEL I. NĂSTASE
Gen. dr. EMIL STRĂINU (UZPR)
CORINA VLAD DIACONESCU (UZPR)
MARIAN DUMITRU (UZPR)
GEORGE CANACHE (UCIN)
ALEXANDRE ANDREI (Paris)
NICOLAE VASILE (UZPR)
COJOCARU VERGIL - COVER (UAPR)

**Responsabilitatea juridică
pentru conținutul articolului
publicat aparține autorului.**

ISSN: 2393-1361

Adresă:

**Uniunea Ziariștilor
Profesioniști din România**
Bld. General Gheorghe Magheru 28-30,
et. 1, Sector 1, București

Contact:

Tel: 021 317.92.25;

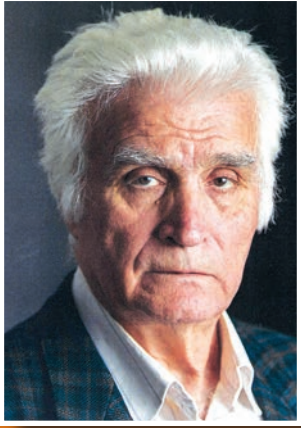
Fax: 021 313.06.72

cronicatimpului@gmail.com
uzprcronicatimpului.wordpress.com

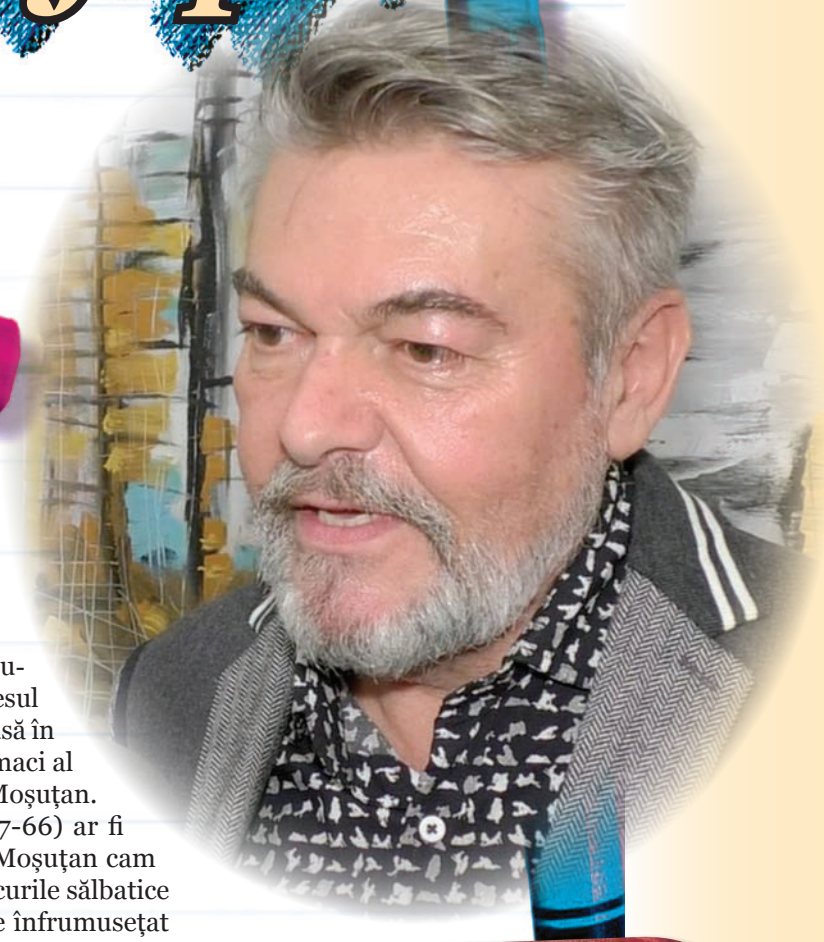
Tipărit la: Gutenberg SA
Bd. Theodor Pallady, 287, sector 3,
București, 021.345.09.26
gutenberg_sa@yahoo.com

Marius Valentin Moșuțan sau desăvârșirea înfăptuită

Pictorul profesor Cojocaru Vergil - Cover expune fragmente, cuvinte potrivite, expresii frumoase despre artiști plastici, oameni de artă și cultură, ce vor apărea în „Cartea Amintirilor” – loc de întâlnire al excelențelor, lucrare ce se află în pregătire. Fără a considera că cei despre care a scris/ va scrie sunt fenomene supranaturale, rămâne un spectacol fascinant, un discurs dincolo de cuvinte, o comunicare la nivelul simțurilor.

Pictorul profesor Cojocaru Vergil - Cover expune fragmente, cuvinte potrivite, expresii frumoase despre artiști plastici, oameni de artă și cultură, ce vor apărea în „Cartea Amintirilor” – loc de întâlnire al excelențelor, lucrare ce se află în pregătire. Fără a considera că cei despre care a scris/ va scrie sunt fenomene supranaturale, rămâne un spectacol fascinant, un discurs dincolo de cuvinte, o comunicare la nivelul simțurilor.

De ziua Micii Uniri, 24 ianuarie 2020, norocul mi-a surăs și am participat la vernisajul Expoziției de pictură a artistului plastic din Cluj, **Marius Valentin Moșuțan**, la Galeria de Artă „Elite Prof Art”. Atât organizatorii, cât mai ales sensibilul critic de artă Armand Steriadi, împreună cu artistul expozant, au creat o seară plăcută pe măsura evenimentului comemorativ, 24 ianuarie 2020. Locuiesc peste drum de Galeria de Artă și nu pierd nicio ocazie de a participa la vernisaje. Pe măsură ce pașii mă îndreptau spre galerie, speram să văd ceva deosebit.

Încântarea a fost așa de frumoasă că, greu pot găsi cuvinte care să stea la înălțimea exponatelor. Suprafața evazată a picturilor trăia o grație divină înălțătoare a lui Dumnezeu care armoniza plastic prin culoare, compoziție și desen, natura fără a o contrazice în frumusețea ei. Picturile, parcă, erau o restaurare la superlativ și o împlinire cerească a frumuseții naturii, a peisajelor, prin puritatea culorii și parfumul selectat, capabile să trăiască și să transmită sentimente de prețuire, respect și iubire reciprocă, artist plastic și munca sa creatoare de artă și frumuseți. Tablourile, indiferent de tematică, peisaje, personaje, compoziții, sunt cu mult peste gradul de reușită, pentru că, se simte că sunt și realizate cu o deosebită limpezire sufletească. Celui talentat, cinstit și iubitor de frumos și de dreptate, pământul întreg îi este casă. Personajele de iarnă par a fi o „întâlnire” între clopotele pământului și trâmbițele cerului la care admiratorii de artă și de frumos rămân cu privirile ațintite spre

cer, de parcă zilele ce vin ar fi pe sfârșite.

Compozițiile tablourilor par a fi alegorii minunate și imagini mișcătoare care ne înlesnesc accesul la o înțelegere cromatică fantezistă. Pictura expusă în Galeria de Artă „Elite Prof Art” este un bun tălmăci al gândurilor artistului plastic Marius Valentin Moșuțan. Scriitorul roman Arbiter Gaius Petronius (27-66) ar fi apreciat „Iernile” pictate de Marius Valentin Moșuțan cam așa: „Zăpada rămâne pentru multă vreme în locurile sălbatice necultivate... acolo unde pământul strălucește înfrumusețat de plug, ea se topește mai repede ca bruma...” Artistul plastic, prin picturile sale, rămâne un ideal moral în armonie cu natura cu lumea fizică umană, care îi asigură fericirea pe plan artistic. Imaginația artistică și cromatică la domnul Marius Valentin Moșuțan galopează continuu, ne suportând mersul la pas.

Lucrările sale apreciate de prezent, vor trăi contemporaneitatea cu viitorul. Picturile, ca rezultat al muncii sale creatoare de artă și frumos, sunt biruirea de sine în greaua luptă cu viața. Pentru un artist plastic, arta sa plastică este ca o „rugăciune, este respirația sufletului său, iar postul e apa care stinge văpaia patimilor” (Arsenie Boca 1910-1989). Marius Valentin Moșuțan, pentru arta sa plastică pe care am văzut-o și am admirat-o la Galeria de Artă „Elite Prof Art” este post și rugăciune.

